






TOURISM COUNCIL OF BHUTAN

P.O Box 126, GPO
Thimphu Bhutan

Tel: +975-2-323251 / 323252 | Fax: +975-2-323695
www.tourism.gov.bt | bhutan.travel

 / [destinationbhutan](https://www.facebook.com/destinationbhutan)

   / [tourismbhutan](https://www.youtube.com/tourismbhutan)



འབྲུག་གི་བཟོ་བཤའ་སྲིད་བྱུང་།

TOURISM POLICY

OF

THE KINGDOM OF BHUTAN



TOURISM COUNCIL OF BHUTAN

Tourism Policy of the Kingdom of Bhutan

Tourism Council of Bhutan

www.tourism.gov.bt

འབྲུག་གི་བལྟ་བཤམ་སྲིད་བྱས།

TOURISM POLICY

OF

THE KINGDOM OF BHUTAN



“..... in the 1970’s, tourism as an industry was only introduced after the coronation of His Majesty the Fourth Druk Gyalpo. It was suggested to us then that Bhutan would benefit economically from bringing in as many tourists as possible into the country. At that time, Bhutan was largely unknown to the outside world. And yet, with Drukgyal Zhipa at the helm, we had the confidence to make our own decisions- to decide that our approach to tourism policy would be that of high value low volume. It seemed counter-intuitive at a time when tourists to Bhutan were so few. There were many skeptics. But because of that policy, Brand Bhutan emerged. And you see the results of that policy for yourselves today. People who make it to Bhutan feel privileged to be our guest. In hindsight, we realize the profound wisdom of that decision, but we could have easily gone the other way, had it not been for that conviction we had to forge our own path, our future, and our destiny”

His Majesty the Druk Gyalpo,

11th Convocation of RUB in 2016



བལྟ་བཤལ་ལས་སྡེ་འདི་ སྤྱི་ལོ་༡༩༧༠ འོན་ཀྱངས་ལུ་ མི་དབང་འབྲུག་རྒྱལ་བཞི་པ་མཚོག་ གསེར་
 ཁྲི་མངའ་གསོལ་མཛད་གནང་པའི་ཤུལ་ལུ་རྒྱུང་མ་གཅིག་ འགོ་བརྩུགས་ཡོད་པ་མ་ཚད་དེའི་སྐབས་འབྲུག་
 རྒྱལ་ཁབ་འདི་ འཛམ་གླིང་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་ཚུ་ནང་ ཡོངས་གྲགས་མེད་པ་ལས་ གཞན་ག་ར་གིས་བལྟ་
 བཤལ་པ་ག་དེ་མང་མང་འབག་འོང་ཚུགས་པ་ཅིན་ དེ་དང་འདྲ་བའི་ དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཁེ་ཕན་ཤེས་མི་
 མང་རབས་ཅིག་ཐོན་ཡོད་ཀྱང་ མི་དབང་འབྲུག་རྒྱལ་བཞི་པ་མཚོག་གི་ དབུ་ཁྲིད་བཟང་པོའི་འོག་ལུ་
 བལྟ་བཤལ་མང་བའི་ཁེ་ཕན་འདི་གནས་སྐབས་ཅིག་གི་དོན་ལུ་ཨིན་མ་ མཁུན་ཏེ་ འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་
 བལྟ་བཤལ་འདི་མ་འོང་ལུན་བརྟན་གནས་ཚུགས་པའི་སྲིད་བྱུས་རིན་ཐང་ཆེ་བ་ རྒྱངས་ཁ་ཉུང་བའི་ཐབས་
 ལམ་ཅན་ཅིག་ གཞི་བརྩུགས་མཛད་སྐབས་ འགོ་ཐོག་ལུ་ འབྲུག་ལུ་བལྟ་བཤལ་འོང་བའི་རྒྱངས་ཁ་
 ཉུང་མ་ལས་ མི་མང་གི་སེམས་ཁར་ སྲིད་བྱུས་དེ་རིག་ཤེས་མེད་པའི་འཆར་སྣང་འབྱུང་བཞིན་ཏེ་ དོགས་
 པ་ཡང་ལེ་ཤ་བསགས་ལུ་གྱུ་ ཨིན་རུང་ སྲིད་བྱུས་དེ་ལུ་བརྟེན་ ད་རེས་ འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་འདི་ འཛམ་
 གླིང་ནང་ བལྟ་བཤལ་གྱི་ས་གནས་ ཡོངས་གྲངས་ཅན་སྡེ་ བརྩེ་འཛོག་འབད་མ་ཚད་ འབྲུག་ལུ་འོང་
 མི་མཚོན་མ་ཚུ་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་སྡོད་མི་འདི་གོ་སྐབས་བཟང་པོ་ཅིག་སྡེ་ བརྩེ་འཛོག་འབད་མི་འདི་ ག་ར་
 གིས་མཐོང་ཚུགས་པས། དེ་འབད་མ་ལས་ ད་རེས་གཏིང་ཟབ་པའི་གྲོས་ཚོད་དེ་གི་ཕན་ལཱ་བས་ཉ་གོམ་ཨིན་
 རུང་ གལ་སྲིད་ དེ་བསྐྱང་ ང་བཅས་རའི་དྲིན་ཅན་གྱི་ཕམ་ མི་དབང་འབྲུག་རྒྱལ་བཞི་པ་མཚོག་མ་
 འོངས་མཐར་ཐུག་གི་ལམ་བཟང་སྡེ་འབྲེལ་ཚུགས་པའི་ཐུགས་སྦྲོབས་ཤུགས་ཅན་ཅིག་ གནང་མ་ཚུགས་པ་
 ཅིན་ ལམ་དེ་འཛམ་ཏོང་ཏོང་འབད་གཞན་ཅིག་ལས་ཕར་ ཡར་སོཔ་འོང་།”

མི་དབང་མངའ་བདག་རྒྱལ་པོ་མཚོག་གིས་ སྤྱི་ལོ་༢༠༡༤ འབྲུག་རྒྱལ་འཛིན་གཙུག་ལག་སློབ་སྡེའི་ མཐོ་
 རིམ་མཐར་འབྲེལ་མཛད་སློབ་རྟེན་འབྲེལ་ཐེངས་༡༡ པའི་སྐབས་ཀྱི་གསུང་བཤད།

FOREWORD

The Tourism Council of Bhutan is pleased to announce the Tourism Policy of the Kingdom of Bhutan 2021.

The policy envisions to promote Bhutan as a *green, sustainable, inclusive, and a high-value tourism destination* guided by the policy of 'High-value, Low volume' tourism to contribute to the overall socioeconomic development of the country. The policy sets the agenda and direction for sustainable tourism development in the country through key reform measures and institutional strengthening.

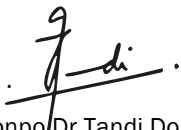
Tourism has the potential to create greater benefits across its diverse value chain benefiting various sections of society. It is important that the type of tourism and the reforms thereof are in the larger interest and future benefits of the industry and country. Further, given the multi-sectoral nature of the tourism industry, it is important that engagement, partnerships, and collaborations at all levels are strengthened and tourism-friendly sector policies and plans are given the highest considerations by the sector stakeholders for tourism to grow and benefit all.

Tourism is a strategic and valuable asset like any other natural resources for the country and people and hence critically important to harness its benefits in a sustainable manner, acceptable to our society and strengthening rather than undermining our nature, culture, tradition religion, and more importantly to avoid short term quick material gains.

The current COVID-19 pandemic has created unprecedented impacts for people and economics with tourism being one of the most impacted. It has also given us the opportunity to rethink, review, and reset to become more robust and resilient as we strive towards recovery.

The promotion and development of sustainable tourism are even more relevant in the current context with the pandemic. It is now important for us to build on the foundation that we have with robust reforms that will bring greater benefits for all through sustainable and inclusive tourism.

It is my sincere hope that the Tourism Policy of the Kingdom of Bhutan, 2021 will guide and benefit the industry stakeholders and the country in promoting sustainable tourism.



Lyonpo/Dr. Tandi Dorji,
Minister for Ministry of Foreign Affairs/ Chairperson
Tourism Council of Bhutan

མཁའ་མཚོ་

དངེས་འབྲུག་བཟོ་བཤམ་ཚོགས་སྡེ་གིས་ དགའ་ཚོར་གྱི་གོ་ལས་ འབྲུག་གི་བཟོ་བཤམ་སྤྱི་ལོ་འདི་ མི་མང་ལུ་གསལ་སྟོན་ འབད་ལ་ཨིན།

སྤྱི་ལོ་འདི་འཆར་སྐབས་ལོ་ལོ་ འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་འདི་ བཟོ་བཤམ་སྤྱི་ལོ་འདི་སྟོན་གཞི་རྩུ་ལོ་ རིན་ཐང་ཆེ་བ་ གྲངས་ཁ་ ཉུང་བ་ཟེར་བའི་ཐོག་ རང་བཞིན་དང་མཐུན་མ་ ཡུན་བརྟན་ཅན་ གྲུ་ཚང་དང་རིན་ཐང་ཆེ་བའི་བཟོ་བཤམ་ས་ཁོངས་གཅིག་སྡེ་ ཡར་འཕར་གཏང་ནི་དང་ བཟོ་བཤམ་ལས་བརྟེན་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ སྤྱིར་བཏང་མི་སྡེའི་དཔལ་འབྱོར་འགོ་དང་འཕེལ་ལུ་ཕན་ཐོག་འབྱུང་ ཚུགས་པ་བོ་ནི་ཨིན། སྤྱི་ལོ་འདི་གི་ ལེགས་བཅོས་གྱི་ཐབས་ལམ་དང་ བཟོ་བཤམ་གཙུག་སྡེ་རྩུ་བརྟེན་བཅོ་ཐོག་ རྒྱལ་ཁབ་གྱི་ བཟོ་བཤམ་ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་གྱི་དོན་ལུ་ ལས་སྟོན་གཏང་ནི་ཨིན།

འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ནང་ལུ་ བཟོ་བཤམ་ལུ་བརྟེན་སྡོད་མི་ཚམ་ཉམས་ལུ་ བཟོ་བཤམ་ལས་བརྟེན་ ཁེ་སན་ཡར་དྲག་གཏང་ཚུགས་པའི་ རུས་པ་ཡོད་པ་ལས་ བཟོ་བཤམ་གྱི་དབྱེ་བ་དང་ དེར་བསྐྱུན་གྱི་ལེགས་བཅོས་ཚུ་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་མི་མང་དང་མ་འོངས་བཟོ་བཤམ་ ལས་སྡེ་གི་མཐའ་དོན་གཟིགས་དགོས་གལ་ཆེ། དེ་མ་ཚད་ བཟོ་བཤམ་ལས་སྡེ་འདི་ནང་ ལས་སྡེ་མང་ཤོས་ཅིག་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ ལས་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་ བཟོ་བཤམ་ ཡར་ཕར་དང་ མི་མང་གི་ཁེ་སན་ལུ་ ལས་སྡེ་གཞན་དང་ གཅིག་མཐུན་དང་ མཉམ་འབྲེལ་སྤྱིར་སྡེ་བཅོ་དགོས་དང་ གཞན་འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་ལུ་ཕན་པའི་སྤྱི་ལོ་འདི་དང་ འཆར་གཞི་རྩུ་ལུ་གཅོ་བོ་སྟོན་དགོས་ ཨིན།

བཟོ་བཤམ་འདི་ རང་བཞིན་གྱི་རྒྱ་དངོས་གཞན་བཟུམ་ རྒྱལ་ཁབ་དང་མི་སེར་གྱི་དོན་ལུ་སྤྱིར་པོ་ཡོད་པའི་རྒྱ་དངོས་ཨིན་མ་ལས་ རྒྱ་དངོས་འདི་ནམ་རང་འབད་རུང་ མི་སྡེ་ནས་ཀྱང་རྒྱུ་ཡོད་པ་ ཁེ་སན་ཚུ་ཡུན་བརྟན་ འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་གྱི་ རང་བཞིན་ གནས་སྤངས་ སྤར་སྲོལ་ལམ་ལུགས་བཟང་པོ་དང་ ཚོས་ལུགས་ཚུ་ཉམས་མ་བཟུག་པར་ སྤྱོད་དགོས་མ་ཚད་ ལག་ཆེ་ཤོས་རང་ རུས་ནམ་རང་འབད་རུང་ རུས་ཡུན་རྒྱུ་ཅིག་གི་ཁེ་སན་ལུ་གཟིགས་ནི་མེད་འོང།

མ་གཞི་ རྒྱ་ཡམས་ཀོ་མིཌ-༡༩ གིས་ མི་མང་ལུ་ སྤར་མ་བྱུང་བའི་རྒྱ་དངོས་ལུ་ཉམས་སྤྱད་ཐོག་ཡོད་པ་བཞིན་ བཟོ་བཤམ་གྱི་ དཔལ་འབྱོར་ལུ་ཡང་ གཞོད་པ་སྤོང་རྒྱུ་ཡོད་རུང་ དངེས་ བཟོ་བཤམ་འདི་སྤར་ག་ཨིན་མ་ འགོ་བཙུགས་ནི་གི་དོན་ལུ་ བད་

ཡམས་གིས་ དབཅས་ལུ་ མཚོ་བསམ་ལོག་གཏང་སྟེ་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་བའི་ཤུལ་ལུ་ བལྟ་བཤལ་འདི་ ལྷོ་བས་ཅན་དང་ ལྷོ་མི་
ལྷོ་མི་ འགོ་བརྩམས་ནི་གོ་སྐབས་ཐོབ་ཅིག་ཟེར་ཞུ་ནི་ཨིན།

ལྷག་པར་དུ་ དཔེས་ནད་ཡམས་ལས་བརྟེན་ འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ནང་ ཡུན་བརྟན་བལྟ་བཤལ་ ཡར་ཕར་དང་ གོང་འཕེལ་གཏང་
དགོས་པེས་པར་དུ་ཡོད་པ་ལས་ བལྟ་བཤལ་གྱི་ཁེ་ཕན་ཚུ་ ག་ར་གིས་ཡུན་བརྟན་ཐོབ་ཚུགས་པ་སྟེ་ ལེགས་བཅོས་གཞི་འགྲམ་སྤྱིང་
སྤྱི་བརྩམས་དགོས་ལག་ཚེ།

དེ་འབད་མ་ལས་ དར་འི་ཁ་སྐྱབ་ལས་ འབྲུག་བལྟ་བཤལ་གྱི་སྤྱི་དབྱུས་ ༢༠༢༡ ཅན་མ་གིས་ རྒྱལ་ཁབ་དང་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་
སྤེལ་ ཡུན་བརྟན་བལྟ་བཤལ་ཡར་ཕར་གཏང་ནི་ལུ་ ཁེ་ཕན་དང་ལམ་སྟོན་གནང་འོང་མཚོ་བའི་ལཱ་སྤོན་ལུ།



ལྷོ་མ་ལོ་ རྟོག་པར་ ཉ་མཐུན་རྩོམ་ཞེ།
ཕྱི་འབྲེལ་ལྷོ་མ་ལོ་ ལྷོ་མཚོ།
འབྲུག་བལྟ་བཤལ་ཚོགས་སྟེ།

Contents

Acronyms	2
Glossary	4
1 Introduction	10
2 Rationale	12
3 Title, Commencement and Application	18
4 Guiding Principles	20
5 Vision	22
6 Objectives	22
7 Policy Statements	24
7.1 Sustainable Tourism Development	24
7.2 Positioning Tourism in Development Policies and Programmes	28
7.3 Strengthen Tourism Governance and Institutional Setup	30
7.4 Improvement of Tourism Products and Investment Environment	32
7.5 Seasonal and Geographical Spread of Tourism	36
7.6 Standard and Quality	38
7.7 Human Resource Development	42
7.8 Partnerships and Collaborations	42
7.9 Inclusive and Integrated Tourism	44
8 Role of Stakeholders	46
9 Formulation, coordination and implementation	56
10 Monitoring and Evaluation	56
11 Amendment	58

དཀར་ཆག།

ཚིག་སྤྱད་དོན་ལྟན།	3
ཚིག་དོན་འགྲེལ་བཤད།	5
༡ རོ་སྤྱོད།	11
༢ བྱངས་དོན།	13
༣ མཚན་གནས། འགོ་གཙུགས་ལྷ་ཚེས་དང་ སྤྱིར་འཇུག།	19
༤ ལམ་སྟོན་གཞི་ཅུ།	21
༥ འཆར་སྤང་།	23
༦ དམིགས་དོན།	23
༧ མིན་བྱས་ཀྱི་གནད་བཤད།	25
༧.༡ ཡུན་བརྟན་བཟོ་བཤུ་བཤུ་གོང་འཕེལ།	25
༧.༢ མིན་བྱས་གོང་འཕེལ་དང་ ལས་རིམ་ཚུ་ནང་ བཟོ་བཤུ་གི་གནས་རིམ་བཟོ་ནི།	29
༧.༣ བཟོ་བཤུ་འཛིན་སྐྱོང་དང་ གཙུག་སྡེ་གཞི་བཙུགས་ཅུ་བརྟན་བཟོ་ནི།	31
༧.༤ བཟོ་བཤུ་ཐོན་སྐྱོད་དང་ མ་ཅུ་གཞི་བཙུགས་ཡར་འཇུག།	33
༧.༥ བཟོ་བཤུ་གི་དུས་ཚོད་དང་ ས་ཚའི་དར་ཁྱབ།	37
༧.༦ གནས་ཚད་དང་སྤྱི་ཚད།	39
༧.༧ མི་སྟོབས་གོང་འཕེལ།	43
༧.༨ མཉམ་སྦྲེལ་དང་མཉམ་ལས།	43
༧.༩ གྲུན་ཚང་དང་གཅིག་སྦྲིལ་བཟོ་བཤུ།	45
༨ འགྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེའི་ལྷ་འགན།	47
༩ བསྐྱེགས་བཀོད་ མཉམ་འགྲེལ་དང་ལག་ལེན།	57
༡༠ ལྷ་རྟོག་དང་དབྱེ་ཞིབ།	57
༡༡ འཕྲི་སྟོན།	59

Acronyms

CSO	Civil Society Organisation
GNH	Gross National Happiness
GNHC	Gross National Happiness Commission
GPMD	Government Performance Management Division
ICT	Information and Communication Technology
LG	Local Government
MDPR	Minimum Daily Package Rate
MICE	Meetings, Incentive, Conventions and Events
RGOB	Royal Government of Bhutan
SDF	Sustainable Development Fee
SDG	Sustainable Development Goals
TCB	Tourism Council of Bhutan
TCBS	Tourism Council of Bhutan Secretariat
USP	Unique Selling Proposition
USD	United States Dollar

Glossary

Tourism: Refers to the activity of a visitor and includes trips away from one's usual environment (residence) for any purpose other than employment by a resident entity in the place visited. The duration of stay shall be as prescribed by the Immigration Act of the Kingdom of Bhutan.

Tourist: Refers to all visitor who travels to a country (inbound / outbound tourism) or place (domestic tourism) other than that in which he/she has his/her usual residence, and whose purpose of the visit is other than employment by a resident entity in country/place visited. The duration of stay shall be as prescribed by the Immigration Act of the Kingdom of Bhutan.

Domestic Tourism: Comprises the tourism activities of a resident within the country of reference.

Inbound tourism: Comprise of tourism activities of non-resident visitors within the country of reference on an inbound tourism trip.

Outbound Tourism: Comprises the tourism activities of a resident of a country outside the country of reference.

Tourism Industry: Is a cluster of production units in different industries that provide consumption goods and services for visitors. Such industries are called tourism industries because visitor acquisition represents a significant share of their supply that, in the absence of visitors, their production of these would cease to exist in meaningful quantity. This includes accommodation, travel, food and beverage services, guiding services, national parks, museums, entertainment etc.

ཚིག་དོན་འབྲེལ་བཤམ།

བལྟ་བཤམ། བལྟ་བཤམ་ཟེར་མི་འདི་ བལྟ་བསྐྱོར་པ་གི་ལས་སྣ་ ལུ་གཤམ་གི་དོན་ལུ་མེན་པར་ དགོས་དོན་ གཞན་གྱི་དོན་ལུ་ རང་སོའི་སྲོད་ས་ལས་ ས་གནས་གཞན་ཁར་ ལྟ་སྐྱོར་འབད་མི་ཚུ་ལུ་གོ། སྲོད་ནི་གི་དུས་ ལུན་དེ་ཡང་ འབྲུག་གི་ཕྱི་མི་ནང་སྐྱོད་བཅའ་ཁྲིམས་ནང་ གསལ་བཀོད་འབད་ཡོད་མི་དང་འཁྲིལ་འབད་དགོ།

བལྟ་བཤམ་པ། བལྟ་བཤམ་པ་ཟེར་མི་འདི་ ཁོ་མོ་གིས་ རང་སོའི་སྲོད་ས་ལས་ རྒྱུ་འབྲུལ་/ཕྱི་འབྲུལ་བལྟ་ བཤམ་ཤི་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ན་དང་ ཕྱི་ཁར་འབྲེལ་ནི་ ཡང་ན་ ས་གནས་སམ་རྒྱལ་ཁབ་ནང་འཁོད་ལུ་རང་ རྒྱུ་འབྲུལ་ འཁོད་བལྟ་བཤམ་ཤི་ ལུ་གཤམ་གི་དོན་ལུ་མེན་པར་ དགོས་དོན་གཞན་གྱི་དོན་ལུ་ ལྟ་སྐྱོར་ནང་འབྲེལ་མི་ཚུ་ལུ་ གོ། སྲོད་ནིའི་དུས་ལུན་དེ་ཡང་ འབྲུག་གི་ཕྱི་མི་ནང་སྐྱོད་བཅའ་ཁྲིམས་ནང་ གསལ་བཀོད་འབད་དེ་ཡོད།

ནང་འཁོད་བལྟ་བཤམ། ནང་འཁོད་བལྟ་བཤམ་ཟེར་མི་འདི་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་འཁོད་ལུ་རང་ གནས་སྲོད་ཚུ་གི་ བལྟ་བསྐྱོར་གྱི་ ལས་སྣ་ལུ་གོ།

ནང་འབྲུལ་བལྟ་བཤམ། ནང་འབྲུལ་བལྟ་བཤམ་ཟེར་མི་འདི་ འབྲེལ་གཏུག་རྒྱལ་ཁབ་ནང་འཁོད་ལུ་ གནས་ སྲོད་མེན་མིའི་ལྟ་སྐྱོར་པ་ རྒྱལ་ཁབ་གཞན་ལས་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ན་འབྲུལ་བསྐྱོད་འབད་བའི་ བལྟ་བཤམ་གྱི་ ལས་སྣ་ལུ་གོ།

ཕྱི་འབྲུལ་བལྟ་བཤམ། ཕྱི་འབྲུལ་བལྟ་བཤམ་ཟེར་མི་འདི་ རྒྱལ་ཁབ་ལུ་གནས་མི་ཚུ་གིས་ བལྟ་བཤམ་གྱི་ ལས་སྣ་ཚུ་ འབྲེལ་གཏུག་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཕྱི་ཁར་ སྲོད་མི་ལུ་གོ།

བལྟ་བཤམ་ལས་སྣ། བལྟ་བཤམ་ལས་སྣ་ཟེར་མི་འདི་ བལྟ་བཤམ་པ་ཚུ་ལུ་ བཟའ་སྐྱོད་དང་འབྲེལ་བའི་ ཅ་ དངོས་དང་ཆས་དང་ ཞབས་ཏོག་ཚུ་ཕྱིན་ནི་ཡོད་པའི་ ལས་སྣེ་ལག་གི་ ཐོན་སྐྱེད་སྣེ་ཕན་ལུ་སྐྱབ་ཨིན། ལས་ སྣེ་དེ་ཚུ་ བལྟ་བཤམ་ལས་སྣེ་ཟེར་ སྐབ་མི་དེ་ཡང་ བལྟ་བསྐྱོར་པ་ཐོབ་མི་དེ་གིས་ གལ་གནད་ཆེ་བའི་མཁོ་ སྐྱོད་ཀྱི་ བགོ་བཤམ་ཐོབ་པའི་བརྗེ་མཚོན་སྲོན་པའི་ཁར་ དེ་མིན་བལྟ་བཤམ་མེད་པའི་སྐབས་ ཐོན་སྐྱེད་དེ་ཚུ་ གནད་དོན་གལ་ཅན་ཅིག་སྣེ་ གནས་མི་ཚུ་གསལ་ནི་ཨིན་མ་ལས་བརྟེན་ཏེ་ཨིན། འདི་ནང་ལུ་ སྲོད་གནས། འབྲེལ་ འབྲུལ། བཞེས་སྐྱོད་དང་མངར་ཆབ་ཞབས་ཏོག། ལས་སྐྱོན་ཞབས་ཏོག། རྒྱལ་ཡོངས་སྤྱིང་ག། འབྲེལ་སྐྱོན་དང་ སྐྱོན་ལ་སོགས་པ་ཚུ་ཚུད་པ་ཨིན།

Minimum Daily Package Rate (MDPR): Refers to the minimum rate paid by all leisure tourist for an all-inclusive package tour to Bhutan. This includes Sustainable Development Fee component and payment for the all-inclusive service package (accommodation, meals, guides and ground transport within Bhutan).

The current MDPR is USD 250 per person per night during the months of March, April, May, September, October, November and USD 200 per person per night during other months of the year (December, January, February, June, July, August). For both periods the SDF is fixed at \$65 per person per night.

The MDPR will not apply to countries granted exemptions by the RGOB which currently includes nationals of Bangladesh, India and Maldives. However, for this category of leisure tourist a SDF will be applied. The SDF will be determined by the RGOB based on the need to manage the pressures on our society, culture and environment.

Sustainable Development Fee (SDF): Refers to the tourism levy on all leisure tourists per person per night and applicable throughout the year as a contribution towards sustainable development initiatives undertaken by the Government and to compensate for the negative environmental impacts associated to tourism.

The SDF is levied as per the Tourism Levy Act of Bhutan 2020.

Ecotourism: High value, Low impact travel that supports the protection of cultural and natural heritage; provides positive and enriching experiences for visitors and hosts; assures tangible benefits to local people; and contributes to the pillars of Gross National Happiness. (Ecotourism Development in the Protected Areas Network of Bhutan Guideline, 2012 Nature Recreation and Ecotourism Division, MoAF / Department of Tourism)

Green: Refers to activities that have low carbon footprint, eco and energy efficient and contributes to the conservation and preservation of our environment.

Sustainable: Promoting tourism in a manner that will meet the needs of the present tourists, destinations and citizens while protecting and enhancing their needs and opportunities for the future.

High value destination: Creating good value for money, revenue and yield, quality infrastructure, tourism products and services, high quality experiential tourism and Brand Bhutan.

Inclusive: Refers to creating opportunities for participation in tourism and sharing of benefits for all Bhutanese and travelers including vulnerable sections of the society.

སྐྱེ་ལྷན་གནས་སྤངས་བལྟ་བཤམ། རིན་ཐང་ཆེ་བ་ གཞོན་པ་ཉུང་བའི་འགྲོ་འགྲུལ་གྱིས་ ལམ་སྲོལ་དང་ རང་
བཞིན་སྲོལ་རྒྱུ་རྩུ་ ཉམས་སྤྲུང་ལུ་ རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་ནི། བལྟ་བཤམ་རྒྱུ་དང་ གནས་པོ་རྩུ་ལུ་ དེས་གཏན་དང་
སྤྲུམ་ཚད་ལྷན་པའི་ ཉམས་སྤྲུང་རྩུ་བྱིན་ནི། ས་གནས་ཀྱི་ མི་སྡེ་རྩུ་ལུ་ དངོས་ཅན་གྱི་ ཁེ་ཕན་དེས་བརྟན་བཟོ་
ནི་དང་ རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྤྲིད་དཔལ་འཛོམས་ཀྱི་ཀ་ཆེན་ལུ་ ལྷན་ཐབས་འབད་ནི། (འབྲུག་སྐྱེ་ལྷན་གནས་
སྤངས་བལྟ་བཤམ་གོང་འཕེལ་ཉམས་སྤྲུང་ས་གོ་མཐུད་སྤྲེལ་ལམ་སྲོལ་༢༠༡༢ ཅན་མ་དང་ རང་བཞིན་སྲོལ་གསེང་
དང་སྐྱེ་ལྷན་གནས་སྤངས་བལྟ་བཤམ། མོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག/བལྟ་བཤམ་ལས་ཁུངས།)

རང་བཞིན་དང་མཐུན་མ། རང་བཞིན་དང་མཐུན་མ་ཟེར་མི་འདི་ ང་བཅས་རའི་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་
ཉམས་སྤྲུང་དང་སྤྲུང་སྐྱོབ་ཀྱི་ ལྷན་ཐབས་འབད་མི་ནང་ ནག་རྫས་དང་ ལུས་ལྷན་ལུ་ཡོད་པའི་ ལས་སྣ་
རྩུ་ལུ་གོ།

ཡུན་བརྟན། ཡུན་བརྟན་ཟེར་མི་འདི་ ད་ལྟོའི་ བལྟ་བཤམ་པ་དང་ས་ཁོངས་ དེ་ལས་ མི་སེར་རྩུ་གི་དགོས་
མཁོ་བསྐྱུང་ནི་དང་ ཁོང་རའི་མ་འོངས་དགོ་འདོད་དང་གོ་སྐབས་རྩུ་ ཉམས་སྤྲུང་དང་ཡར་སེང་འབད་རྒྱུ་གས་
པའི་ བལྟ་བཤམ་གོང་འཕེལ་གཏང་མི་ལུ་གོ།

རིན་ཐང་ཆེ་བའི་ས་གོ། རིན་ཐང་ཆེ་བའི་ས་གོ་ཟེར་མི་འདི་ ཉི་ཟུ འོང་འབབ། ཐོན་སྐྱེད། སྤྲུམ་ཚད་ལྷན་
པའི་རྟེན་གཞི། བལྟ་བཤམ་ཐོན་སྐྱེད་དང་ཞབས་ཏྲོག། སྤྲུམ་ཚད་ཅན་གྱི་ཉམས་སྤྲུང་ལྷན་པའི་བལྟ་བཤམ་དང་
འབྲུག་ཏུགས་རྩུ་གི་དོན་ལུ་ བརྩི་མཐོང་ལེགས་ཤོམ་བཟོ་མི་ལུ་གོ།

ཀུན་ཚང་། ཀུན་ཚང་ཟེར་མི་འདི་ བལྟ་བཤམ་ནང་ བཅའ་མར་གཏོགས་ནི་ལུ་ གོ་སྐབས་བཟོ་ནི་དང་ མི་སྡེའི་
ཉེན་ཅན་སྤེ་ཚན་བརྩིས་ཏེ་ འབྲུག་མི་གར་དང་ འགྲོ་འགྲུལ་པ་རྩུ་ལུ་ ཁེ་ཕན་རྩུ་བགོ་བཤམ་རྒྱབ་བྱིན་མི་ལུ་གོ།

1 Introduction

Bhutan's participation in the international tourism industry began with the first group of 287 tourists visiting Bhutan in 1974. This was preceded with the adoption of the first rules governing tourism in the country in 1972. Since then, Bhutan's tourism industry has followed a unique sustainable approach of High Value, Low Volume, mindful of tourism's contribution to socioeconomic development and the negative impacts associated with it.

The premise of our tourism policy is rooted in the overall development philosophy of Gross National Happiness and seeks to promote sustainable tourism that meets the needs of present visitors and destinations while enhancing and ensuring opportunities for the future. Bhutan has consistently sought to ensure a cautious tourism industry growth that is within the carrying capacity of our physical, socio-cultural and natural environment.

Bhutan's tourism industry continues to grow to become one of the major economic sectors contributing significantly towards socioeconomic development of the country through revenue and foreign currency generation and employment creation amongst others. In 2019 Bhutan recorded a total of 315,599 visitors which is an increase of 15% over 2018.

While Bhutan has benefitted immensely from the growth in the tourism sector, it is also faced with challenges particularly associated with the substantial increase in the volume of tourists. The growth in the industry has also been accompanied with social, cultural, and environmental issues, which are anticipated to grow in the future. Further the shift and sophistication in the demand and behavior of the tourists for meaningful travel experiences also necessitates the need for growth and diversification of tourism products and destinations, including authenticity, contacts with local communities and learning about culture, tradition, flora and fauna etc.

༡ རྩོམ་

འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་ རྒྱལ་སྤྱིའི་བཟོ་བཤམ་ལས་སྡེ་ནང་ སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༧ ལུ་ བཟོ་བཤམ་པ་ ༣༥༧ འབད་
མིའི་སྡེ་ཚན་ཅིག་ འབྲུག་ལུ་ལྷ་སྐོར་འོང་མི་དང་འབྲེལ་ བཅའ་མར་གཏོགས་ནི་འགོ་བཙུགས་ལུ་གྲུག་ དེ་ཡང་
སྤྱི་ལོ་༡༩༥༣ ལུ་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ གཞུང་གི་བཟོ་བཤམ་གྱི་བཅའ་ཡིག་འགོ་ཐོག་ དང་ལེན་འབད་བའི་ལུ་
ལུ་ཨིན་པས། དེ་ལས་ཚུར་ འབྲུག་གི་བཟོ་བཤམ་ལས་སྡེ་གིས་ བཟོ་བཤམ་ལུ་བརྟེན་ མི་སྡེ་དཔལ་འབྱོར་
གོང་འཕེལ་དང་ བཟོ་བཤམ་དང་འབྲེལ་བའི་ཕན་གོད་ཚུ་ སེམས་ཁར་བཀལ་ཏེ་ བྱམ་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡུན་
བརྟན་ཐབས་ལམ་ “རིན་ཐང་ཆེ་བ་བྱངས་ཁ་ཉུང་བ་”ཟེར་བའི་སྤྱི་བྱུང་ ལག་ལེན་འབབ་ལུ་གྲུག་།

ང་བཅས་རའི་ བཟོ་བཤམ་གྱི་བྱུང་བའི་བརྒྱུ་བྱ་འདི་ རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྦྱིད་དཔལ་འཛོམས་གྱི་ སྤྱིར་བཏང་
གོང་འཕེལ་ལུ་བཞུགས་ བཙུགས་ཡོད་པ་དང་ མ་འོངས་པའི་གོ་སྐབས་ངེས་བརྟན་དང་ ཡར་འཕར་འབྱོར་བའི་
སྐབས་ དེ་ལྟའི་ བཟོ་བཤམ་དང་ ས་གོ་གི་ དགོས་མཁོ་ཚུ་གྲུབ་པའི་ ཡུན་བརྟན་བཟོ་བཤམ་ གོང་འཕེལ་
གཏང་ཐབས་ལུ་ འཚོལ་ཞིབ་འབད་དོ་ཡོད་པ་ཨིན། འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་ ང་བཅས་རའི་ དངོས་ཁམས་དང་
མི་སྡེ་ལམ་སྲོལ་ དེ་ལས་ རང་བཞིན་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ཚུ་གིས་ འབད་ཚུགས་པའི་ལུ་ཚད་ཀྱི་ རང་
འཁོད་ལུ་ བག་ཐོན་ཅན་གྱི་ བཟོ་བཤམ་ལས་སྡེ་གོང་འཕེལ་ ངེས་བརྟན་བཟོ་ཡོད་པ་ཨིན།

འབྲུག་གི་བཟོ་བཤམ་ལས་སྡེ་གིས་ འོང་འབབ་དང་ཕྱི་དངུལ་བཟོ་ནི་ དེ་ལས་ ལཱ་གཞི་གི་གོ་སྐབས་བཟོ་ནི་
ལ་སོགས་པ་བརྒྱུད་དེ་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མི་སྡེ་དཔལ་འབྱོར་གོང་འཕེལ་གཏང་ནི་ལུ་ ལྷན་ཐབས་རྒྱ་ཆེ་བྲག་འབད་དེ་
དཔལ་འབྱོར་གྱི་ལས་སྡེ་གཙོ་བོ་ཅིག་སྡེ་ ཡར་འཕར་འབྱོར་ཡོད་པ་ཨིན།སྤྱི་ལོ་༢༠༡༩ ལུ་ འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ནང་
བཟོ་བཤམ་པ་འོང་མི་༣༡༥.༥༩༩ ཐོ་བཀོད་འབད་མི་དེ་ སྤྱི་ལོ་༢༠༡༥ དང་ཕྱད་པ་ད་ བརྒྱ་ཆ་༡༥ གིས་ ཡར་
སེང་སོང་ལུ་གྲུག་།

འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ནང་ བཟོ་བཤམ་ལས་སྡེ་གོང་འཕེལ་ལུ་བརྟེན་ ཁེ་ཕན་སློམ་བྱུང་ཡོད་ཅུང་ དམིགས་བསལ་
གྱི་ བཟོ་བཤམ་པའི་བྱངས་ཁ་ ཡར་སེང་འབྱོར་མི་དང་འབྲེལ་བའི་ གདོང་ལེན་ཚུ་བྱུང་དོ་ཡོད་པ་ཨིན། ལས་
སྡེ་གོང་འཕེལ་ནང་ མི་སྡེ་དཔལ་འབྱོར་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་འབྲེལ་བའི་ གནད་དོན་ཚུ་མཉམ་
ཅིག་ཡོད་པ་ལས་ མ་འོངས་པ་ལུ་ ཡར་འཕར་འབྱོར་ལུ་ མངོན་གསལ་བྱུང་ཡོད་པ་ཨིན། ལྷག་པར་དུ་ བཟོ་
བཤམ་པ་ཚུ་གི་ ཉམས་སྲུང་ཅན་གྱི་བཟོ་བཟོར་ བཟོ་བཤམ་ཐོན་སྐྱེད་དང་ ས་གོ་ཚུ་ནང་ ཉེར་མཁོའི་གོང་
འཕེལ་དང་སོར་འབྱུར་འབད་ནི་ བདེན་ཁྲུངས་མཉམ་སྡེ་བ་ ས་གནས་གྱི་མི་ཚུ་དང་འབྲེལ་བ་འབབ་ནི་ དེ་ལས་
སྤར་སྲོལ་ལམ་ལུགས་ ཤིང་སྐྱ་དང་སོག་ཆགས་ལ་སོགས་པ་ཚུ་གི་སྐོར་ལས་ ལྷབ་སྐྱུང་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་
བཟོ་བཤམ་པ་ཚུ་གིས་ མཁོ་འདོད་དང་བྱ་སྤྱོད་ཚུ་ སོར་འབྱུར་འབད་དོ་ཡོད་པ་ཨིན།

This calls for a sustainable approach to tourism development which requires the informed participation of all relevant stakeholders. It requires to maintain a high level of tourist satisfaction and ensure high value experience to the tourists, raising awareness about the sustainability issues and promoting sustainable tourism practices amongst tourists, and the service providers. It is of utmost importance to undertake constant monitoring of impacts, introducing the necessary preventive and /or corrective measures where necessary. Hence a dynamic tourism policy to change and adjust to these changing demands of the international travel and tourism has become necessary.

2 Rationale

The travel and tourism industry in Bhutan and around the world have undergone significant growth and changes particularly with the changing dynamics of the traveler behavior and the travel markets. These developments and the absence of documented comprehensive policy framework have resulted in challenges relating to policy clarity, planning and coordination for the development, promotion and regulation of the tourism industry.

Bhutan recorded a total of 315,599 visitor arrivals in 2019, of which 72,199 consisted of arrivals from MDPR paying countries while 242,947 constituted those from countries exempted from paying MDPR.

While the government has been undertaking initiatives to promote tourism in all regions of the country, the visitations are largely concentrated in western region. Visitor arrivals trend over the past years show that the tourist visitation is mainly confined to the western region of Paro, Thimphu and Punakha. More than 80 % of the total bed nights are spent in the Western region. This was followed by the central circuit while the Eastern and Southern Circuit received the least number of tourists and least share of the total bed nights. This has been attributed to limited infrastructure and support facilities, lack of awareness and information on the tourism products available in other areas amongst tourists and service providers. For instance, 70 per cent of the TCB accredited tourist accommodations are located in the western region mainly in Thimphu, Paro,

དེ་གིས་ བཟོ་བཤམ་གོང་འཕེལ་གྱི་ཡུན་བརྟན་ཐབས་ལམ་ལུ་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་ བཅའ་མར་
གཏོགས་དགོས་ཡིན། དེ་ནང་ གནས་ཚད་ཅན་གྱི་ བཟོ་བཤམ་ཡིད་ཚིམ་རྒྱན་སྐྱོད་དང་ རིན་ཐང་ཆེ་བའི་
ཉམས་སྲུང་ངེས་བརྟན་བཟོ་མི་ ཡུན་བརྟན་གནད་དོན་ཐོག་ལུ་ ལོ་བཟང་སྤོང་མི་དང་ བཟོ་བཤམ་དང་ཞབས་
ཏོག་སྤོང་མི་འཛིན་འཁོད་ལུ་ ཡུན་བརྟན་བཟོ་བཤམ་གོང་འཕེལ་ཚུ་གཏང་དགོས་ཡིན། སུ་གོད་ཚུ་ དུས་རྒྱུ་
དུ་ ལྷ་རྟོག་འབད་ནི་དེ་ གཤམ་ཅན་ཅིག་ཡིན་མ་དང་ དགོས་མཁོ་དང་འབྲེལ་ ཐབས་ལམ་ཚུ་ གཞི་བཙུགས་
འབད་དགོ། དེ་ལུ་བརྟེན་ རྒྱལ་སྤྱིའི་འགྲུལ་སྐྱོད་དང་ བཟོ་བཤམ་གི་ མཁོ་འདོད་སོར་འགྱུར་འབད་ཡོད་མི་
ཚུ་ འགྱུར་བ་དང་བདེ་སྤྱིག་འབད་ཐབས་ལུ་ བཟོ་བཤམ་གྱི་བྱུང་བ་ རེས་པར་དུ་དགོས་སྟེ་ ཐོན་ཡོད་པ་ཡིན།

༡ རྒྱུ་བཟོ་བཤམ་

འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་དང་ འཛམ་གླིང་ནང་ འགྲུལ་སྐྱོད་དང་ བཟོ་བཤམ་ལས་སྡེ་ལུ་ ལྷ་སྐྱོར་པའི་སྤྱོད་པ་དང་
བཟོ་བཤམ་ཚོང་ལམ་ཚུ་ སོར་འགྱུར་འབད་མི་ལུ་བརྟེན་ གོང་འཕེལ་དང་ འགྱུར་བ་རྒྱ་ཆེ་བཟུ་སྟེ་ སོར་སྟེ་
ཡོད་པ་ཡིན། གོང་འཕེལ་དང་ སྤྱི་བྱུང་གི་གཞི་བཏོན་ཚང་བའི་ ཡིག་ཆ་ཅིག་མེད་པ་ལས་ བཟོ་བཤམ་ལས་
སྡེའི་ སྤྱི་བྱུང་དང་ས་གསལ་དང་ གོང་འཕེལ་གྱི་ འཆར་གཞི་དང་མཉམ་འབྲེལ་ ཡར་བཟང་དང་ཚད་འཛིན་
འབྲེལ་བའི་ གཤོང་ལེན་ཚུ་བྱུང་ཡོད་པ་ཡིན།

འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་ སྤྱི་ལོ་༢༠༡༩ ལུ་ བཟོ་བཤམ་པ་ ༣༡༥.༥༩༩ ཐོ་བཏོན་འབད་མིའི་གྲུལ་ལས་ བཟོ་
བཤམ་པ་ ༡༢.༡༩༩ དེ་ ཉིན་བསྟར་བཟོ་བཤམ་སྤྱོད་འཇུག་ཉུང་མཐའ་སྤོང་མིའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ བཟོ་བཤམ་པ་
ཚུ་ཡིན་མ་དུ་ ༢༤༢.༩༤༡ དེ་ ཉིན་བསྟར་བཟོ་བཤམ་སྤྱོད་འཇུག་ཉུང་མཐའ་ དགོངས་ཡངས་གནང་བའི་རྒྱལ་
ཁབ་ཀྱི་ བཟོ་བཤམ་པ་ཡིན་པས།

གཞུང་གིས་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ ལུང་ཕྱོགས་ག་རའི་ནང་ བཟོ་བཤམ་གོང་འཕེལ་གཏང་ནི་ལུ་ ལྷ་ཚུ་འབད་བའི་
སྐབས་ བཟོ་བཤམ་དེ་ མང་ཤོས་ར་ རུབ་ཕྱོགས་ལུང་ཕྱོགས་ནང་ འགྲུགས་བཏོན་དོ་ཡོད་པ་ཡིན། འདས་པའི་
ལོ་ཚུ་ནང་ བཟོ་བཤམ་པ་འོང་མི་དང་འབྲེལ་ཕ་ད་ བཟོ་བཤམ་པ་མང་ཤོས་ར་ རུབ་ཕྱོགས་ལུང་ཕྱོགས་ སྤྱི་རོ་
དང་ ཐིམ་ཕུག་ དེ་ལས་ སྤུ་ན་ལ་ལུ་ འོང་ཡོད་པ་ཡིན། སྤོང་ཞག་ཡོངས་བསྟོམས་ལས་ བཟོ་བཤམ་པ་བརྒྱ་
ཆ་ ༤༠ རུབ་ཕྱོགས་ལུ་སྤོང་རུག། དེ་གི་འགྲུལ་ལས་ དབུས་ཕྱོགས་སྤྱི་རོ་ནང་འོང་ཡོད་པ་དང་ འགྲུགས་
དང་ རྫོ་ཕྱོགས་སྤྱི་རོ་ནང་ བཟོ་བཤམ་པ་ཉུང་སྤྱི་རོ་ལས་བརྒྱལ་ མ་འོང་པའི་ཁར་ སྤོང་ཞག་སྤོང་མི་
ཡང་ མང་མ་མེད་པ་ཡིན་པས། དེ་ཡང་ གཞི་རྟོན་དང་ རྒྱབ་སྐྱོར་མཐུན་རྐྱེན་ཚུ་ ཚད་ཅིག་ལས་བརྒྱལ་མེད་
མི་དང་ བཟོ་བཤམ་དང་ ཞབས་ཏོག་སྤོང་མི་ཚུ་གི་ནང་འཁོད་ ས་གནས་གཞན་ཚུ་ནང་ བཟོ་བཤམ་གྱི་ཐོན་

Punakha and Wangduephodrang Dzongkhags. The 6 eastern districts have minimal number of star-rated hotels. Similarly, the Southern circuit has the least numbers of tourist accommodation and the existing ones are all located in Phuntsholing/Chukha except for one in Tsirang. Other tourism services such as rental services for cars, trekking, cooks and guides are also all concentrated in the western region.

While the issue of seasonality has been improving, efforts are still required to promote Bhutan as a year-round destination. The highest number of arrivals is in April, May and October. The number of visitor's drops to around 4% of the total arrivals during the months of February and July.

Tourists from USA, China, Singapore, Thailand, Japan, United Kingdom and Germany continue to be the major contributors to the tourism industry among those who pay the MDPR. More than half of the international tourists were from Asia-Pacific followed by 24.8 per cent from Europe and North America. In terms of volume, tourists from Bangladesh, India and Maldives dominate the market.

The growing popularity of Bhutan as a travel destination has resulted in increasing arrivals mainly from the countries in the region. However, with our limited infrastructure and carrying capacity it has become increasingly challenging to maintain our policy of High value, Low volume and ensuring an authentic and quality experience for tourists. The increasing number of visitors has also resulted in the following emerging issues:

- Congestion at tourist sites and highways,
- Increased vehicular movements and safety of unguided tourists resulting in accidents and deaths,

སྤྱི་དོན་པའི་སྐོར་ལས་ གོ་བ་བད་སྤྱོད་མེད་མི་ལུ་བརྟེན་ཨིན་པས། དཔེར་ན་ འབྲུག་བཟོ་བཤམ་ཚོགས་སྡེ་
གིས་ བཟོ་བཤམ་སྤྱོད་གནས་ རོ་སྤྱོད་འབད་མི་ བརྒྱ་ཆ་ ༡༠ ལུ་བཟོགས་ ཐིམ་ཕུག་དང་ སྤུ་རོ་ སྤུ་ན་ཁ་
དེ་ལས་ དབང་འདུས་མོ་བྲང་རྫོང་ཁག་ནང་ཡོད་པ་ཨིན། ཤར་བཟོགས་རྫོང་ཁག་ ༤ ནང་ རོ་སྤྱོད་འབད་ཡོད་
པའི་ ཟུ་ཁང་གི་གྲངས་ཁ་ ཚད་ཅིག་ལས་བརྒྱལ་མེད་པའི་ཁར་ དེ་བརྒྱུས་སྡེ་ རྫོང་བཟོགས་སྤྱི་དོན་པའི་ནང་ བཟོ་
བཤམ་སྤྱོད་གནས་ རྩེད་ཤོས་ཅིག་ལས་བརྒྱལ་མེད་པའི་དང་ ཡོད་མི་རྒྱ་ཡང་ ཅི་རང་ལུ་ གཅིག་མ་གཏོགས་
གཞན་ག་ར་རྒྱ་ཁ་ལུ་བཟོ་བཤམ་སྤྱི་དོན་པའི་ཡོད་པ་ཨིན། བཟོ་བཤམ་གྱི་ཞབས་ཏོག་གཞན་ སྤུ་མ་འཁོར་སྤྱོད་སྤྱོད་
དང་རི་བཤམ་ ཐབ་ཚང་དང་ལམ་སྤོན་རྒྱ་ག་ར་ ལུ་བཟོགས་ལུ་བཟོགས་ནང་ གཙོ་རིམ་བརྒྱུད་ཡོད་པ་ཨིན།

དུས་ཚོད་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་དེ་ ཡར་ཤལ་འབྱོར་དོ་ཡོད་རུང་ འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་འདི་ ལོ་གཅིག་གི་རིང་
ལྷ་སྐོར་འབད་པའི་ ས་གོ་ཅིག་སྡེ་ གོང་འཕེལ་གཏང་ནི་ལུ་ ཅུ་འགོངས་དགོས་ཡོད་པ་ཨིན། བཟོ་བཤམ་ལུ་
ཡང་ མང་ཤོས་ར་ སྤྱི་ཟླ་ ༤ པ་དང་ ༥ པ་ དེ་ལས་ སྤྱི་ཟླ་ ༡༠ པའི་ནང་ འོང་དོ་ཡོད་པ་དང་ སྤྱི་ཟླ་ ༣
པ་དང་ ༡ པའི་ནང་ བཟོ་བཤམ་ལུ་འོང་ནིའི་གྲངས་ཁ་འདི་ ཡོངས་བསྡུས་ལས་ བརྒྱ་ཆ་ ༤ དེ་ཅིག་གིས་
མར་འབབ་འབྱོར་དོ་ཡོད་པ་ཨིན།

ཉིན་བཟའ་བཟོ་བཤམ་སྤྱོད་འབྲུག་ལུ་མཐའ་སྤྱོད་མིའི་གྲུལ་ལས་ ལུ་ཨེས་ཨེ་ རྒྱ་ནག་ སི་ཏྲ་པུར་ ཐའི་
ལེན་ ར་སུན་ ལུ་གེ་ དང་ ར་མ་ནི་གི་ རྒྱལ་ཁབ་ལས་འོང་མི་ བཟོ་བཤམ་ལུ་གིས་ བཟོ་བཤམ་ལས་སྡེ་
ནང་ བཟོ་བཤམ་སྤྱོད་སྡེ་ར་ འབད་དོ་ཡོད་པ་ཨིན། རྒྱལ་སྤྱིའི་བཟོ་བཤམ་ལས་ རྩེད་ཀ་ལྷག་ཅིག་ ཨེ་
གི་ཡ་པེ་སི་ལེན་དང་ དེ་གི་འོག་ལས་ བརྒྱ་ཆ་ ༣༤.༥ དེ་ ལུ་འོང་དང་ བྱང་ཨེམ་རི་ཀ་གི་ བཟོ་བཤམ་ལས་
ཡོད་པ་ཨིན། བཟོ་བཤམ་པའི་ གྲངས་ཁ་ཐད་ཀར་ བང་ལ་དེའདྲ་དང་ རྒྱ་གར་ དེ་ལས་ ལྷལ་དེབསི་ རྒྱལ་
ཁབ་རྒྱལ་ས་ མངམ་འོང་དོ་ཡོད་པ་ཨིན།

འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་དེ་ ལྷ་སྐོར་འབད་པའི་ ས་གོ་ཅིག་སྡེ་ ཡོངས་གྲགས་འབྱོར་མི་ལུ་བརྟེན་ ལུང་བཟོགས་རྒྱལ་ཁབ་
རྒྱལ་ས་ བཟོ་བཤམ་གྱི་ གྲངས་ཁ་ལེ་ག་འོང་དོ་ཡོད་པ་ཨིན། ཨིན་རུང་ གཞི་རྟེན་མཐུན་རྐྱེན་དང་ འབག་
རྒྱུས་པའི་ལུས་ཚད་ ཚད་ཅིག་ལས་བརྒྱལ་མེད་ནི་དེ་གིས་ རིང་ཐང་ཆེ་བ་ གྲངས་ཁ་གཉུང་བའི་སྤྱི་དོན་བྱུས་
འཛིན་སྤོང་དང་ བཟོ་བཤམ་ལུ་སྤུ་སྤུ་ཚད་ཅན་དང་ ལུངས་ལུན་གྱི་ ཉམས་སྤོང་དེས་བརྟན་བཟོ་ནི་ལུ་
གདོང་ལེན་བྱུང་དོ་ཡོད་པ་ཨིན་པས། བཟོ་བཟོར་པའི་ གྲངས་ཁ་ཡར་སེང་སོང་མི་དེ་གིས་ འོག་ལུ་བཀོད་པའི་
གནད་དོན་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཨིན།

- བཟོ་བཤམ་པའི་ས་གོ་དང་ གཞུང་ལམ་རྒྱ་ནང་ མི་མ་འོང་པའི་དཀའ་ངལ།
- སྤུ་མ་འཁོར་རྒྱུ་འགྲུལ་ཡར་སེང་དང་ བཟོ་བཤམ་ལུ་སྤུ་ ཉེན་སྲུང་ལམ་སྤོན་འབད་མི་མེད་པ་ལས་ ཐུག་
རྐྱེན་དང་གི་རྐྱེན་བྱུང་ཡོད་པ།

- Quality of services provided including accommodation,
- Impact / pressure on social infrastructure,
- Revenue leakages,
- Growth in non-certified tourist facilities,
- Unethical business practices and unethical / unacceptable social and cultural concerns,
- Growing waste and environment concerns.

The efforts of the Government to address the above issues are constrained without a comprehensive policy. There is no clear direction on how to manage and regulate unprecedented growth of visitors.

In the absence of tourism policy, the Economic Development Policy (2016) guides the tourism industry development based on which the Fiscal Incentives (FI) 2017 was developed. The FI 2017 provides incentives to the tourism sector in terms of direct tax exemption in the form of income tax holidays for tourist standard hotels and farm houses/homestay and indirect tax exemption in the form of sales tax and customs duty exemptions to tourist operators for buses, adventure and recreation equipment and furniture, kitchen equipment and fittings for tourist standard hotels.

There is an urgent need for a Tourism Policy to set the agenda and direction for the development of tourism industry and manage its intended and unintended consequences. The TCB shall develop rules, regulations and guidelines including a comprehensive Strategic Development Plan for the implementation on this policy.

- སྲིད་གནས་བརྩིས་ཏེ་ སྤྲུལ་ཚད་ཅན་གྱི་ཞབས་ཏོག་སྲིད་ཅི་ལུ་དཀའ་ངལ།
- མི་སྲིད་གཞི་རྟེན་མཐུན་རྐྱེན་ལུ་གཞོན་པ།
- འོང་འབབ་ལུ་འཇག་ལུས།
- རོ་སྲོང་མིན་པའི་ བཟོ་བཤུན་མཐུན་རྐྱེན་ཡར་སེང་།
- ཚུལ་མིན་ཚོང་འབྲེལ་ལག་ལེན་དང་ ཚུལ་མིན་རོམ་ལེན་འབད་མ་ཚུགས་པའི་ མི་སྲིད་དང་ ལམ་སྲོལ་གྱི་ ཚེ་གུང་།
- རྒྱགས་སྤྲིགས་ཡར་སེང་དང་ རང་བཞིན་གནས་སྤངས་གྱི་ཚེ་གུང་།

སྲིད་བྱུས་ཅིག་ མེད་མི་ལུ་བརྟེན་ གཞུང་གིས་ གོང་འཁོད་གནད་དོན་ཚུ་ སེལ་མ་ཚུགས་པར་ ལུས་ཡོད་པ་ ཨིན། བཟོ་བསྐྱར་པ་ ཡར་སེང་འགྱུ་མི་དེ་ འཛིན་སྲྀང་དང་དམ་འཛིན་འབད་ནི་ལུ་ ལམ་སྲོལ་གསལ་ཏོག་ཏོ་ ཅིག་མེད་པ་ཨིན།

བཟོ་བཤུན་གྱི་སྲིད་བྱུས་མེད་པའི་སྐབས་ དཔལ་འབྱོར་གོང་འཕེལ་སྲིད་བྱུས་༢༠༡༤ ཅན་མ་གིས་ བཟོ་བཤུན་ ལམ་སྲིད་གོང་འཕེལ་གཏང་ནི་ལུ་ ལམ་སྲོལ་འབད་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་ དེ་ལུ་གཞི་བཞག་ཏེ་ སེམས་ཤུགས་མཐུན་ རྐྱེན་༢༠༡༧ ཅན་མ་ བཟོ་ཡོད་པ་ཨིན། སེམས་ཤུགས་མཐུན་རྐྱེན་༢༠༡༧ ཅན་མ་གིས་ བཟོ་བཤུན་པ་གནས་ ཚད་ཟེ་ཁང་དང་ གོང་གཡུས་ལུ་སྲོལ་གནས་ཁྱིམ་/སོ་ནམ་ཁྱིམ་ཚུ་ལུ་ འོང་འབབ་ཁྲལ་དགོངས་ཡངས་ཐོག་ལུ་ ཐད་ཀར་ཁྲལ་དགོངས་ཡངས་བཏང་ཡོད་པ་དང་ བཟོ་བཤུན་ལག་ལེན་པ་ཚུ་ལུ་ བུ་སི་དང་ དཀའ་སྲོལ་ཅ་ཆས་ དང་ བཟོ་ཆས་ དེ་ལས་ བཟོ་བཤུན་པ་གནས་ཚད་ཟེ་ཁང་ནང་ ཐབ་ཚང་གི་ཅ་ཆས་བཟོ་གསལ་ནི་ལུ་ ཚོང་ཁྲལ་ དང་ཅ་དམ་ཁྲལ་ཚུ་ དགོངས་ཡངས་གནང་ཐོག་ ཐད་ཁར་མིན་པའི་ ཁྲལ་དགོངས་ཡངས་བྱིན་ཡོད་པ་ཨིན།

བཟོ་བཤུན་ལམ་སྲིད་གོང་འཕེལ་ནང་ བསམ་འདོད་དང་བསམ་འདོད་མེད་པའི་འབྲེལ་འབྲུང་ཚུ་ འཛིན་སྲྀང་ འབད་ནི་དོན་ལུ་ ལམ་སྲོལ་དང་གོས་གཞི་བཟོ་ནི་དོན་ལས་ བཟོ་བཤུན་གྱི་སྲིད་བྱུས་འདི་ འབྲེལ་མཁོ་ ཅན་ཅིག་ཨིན། འབྲུག་བཟོ་བཤུན་ཚོགས་སྡེ་གིས་ བཅའ་ཡིག་དང་སྤྲིམ་གཞི་ དེ་ལས་ ལམ་སྲོལ་བརྩིས་ཏེ་ སྲིད་བྱུས་འདི་ལག་ལེན་འབབ་ནི་དོན་ལུ་ གོང་འཕེལ་འཆར་གཞི་ ཐབས་བྱས་ཆ་ཚང་ཅིག་བཟོ་དགོ།

3 Title, Commencement and Application

Title

This Policy shall be known as “Tourism Policy of the Kingdom of Bhutan 2021”.

Commencement

This Policy will come into force from 22nd Day of the 11th Month of the Male Iron Rat Year of the Bhutanese calendar, corresponding to the 5th day of first month of the year 2021 and remain in force until superseded or amended.

Application

All matters relating to tourism shall be governed by this Policy and relevant laws of the Kingdom of Bhutan.

༣ མཚན་གནས་ འགོ་བཅུགས་ལྷ་ཚོས་དང་ ལྷོ་འབྲུག།

མཚན་གནས།

ལྷོ་འབྲུག་འདི་ འབྲུག་གི་བཟོ་བཤམ་གྱི་རྒྱུ་ལྡན་༢༠༡༡ ཅན་མ་ཟེར་བཞིན་དགོ།

འགོ་བཅུགས་ལྷ་ཚོས།

ལྷོ་འབྲུག་འདི་རང་ལྷགས་གནས་ལོ་ལྷགས་མོ་བྱི་ལོ་ ལྷ་༡༡པའི་ཚོས་༢༢ལུའམ་ ལྷོ་ཚོས་༢༠༡༡ལྷོ་༡ པའི་ཚོས་
༥ ལས་འགོ་བཟུངས་སྟེ་ བཟོ་བཤམ་གྱི་འབད་ནི་ཨིནམ་དང་དུས་མཚམས་ཡལ་བ་ཡང་ན་འཕྲི་སྟོན་མ་འབདམ་
ཚུན་ལག་ལེན་འབབ་ནི།

ལག་ལེན།

བཟོ་བཤམ་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་ག་ར་ ལྷོ་འབྲུག་འདི་དང་ འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་འབྲེལ་ཡོད་ ལྷོ་མས་
ལྷགས་ཚུ་གིས་དབང་ནི་ཨིན།

4 Guiding Principles

The guiding principles which underpin Bhutan's vision for sustainable tourism are:

- i. Develop and promote forms of tourism that is consistent with our national development philosophy of Gross National Happiness.

- ii. Promote High value, Low volume tourism

Refers to targeting mindful and responsible visitors, creating good value for money experiences, high revenue and yield, quality infrastructure and tourism products and services and Brand Bhutan. While ensuring that the number of tourists Bhutan receives is consistent with the absorptive carrying capacity of our natural endowment, socio-cultural values and infrastructure and does not exacerbate our vulnerabilities as a small nation.

- iii. Promote tourism that does not undermine national security and does not erode our tangible and intangible cultural heritage and environment.

- iv. Promote inclusive and equitable growth.

- v. Ensure sustainable tourism development.

༤. ལས་སྟོན་གཞི་རྩ།

འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དམིགས་དོན་ ཡུན་བརྟན་ཅན་གྱི་བལྟ་བཤལ་ལུ་ གཞི་རྟེན་འབད་མི་ ལས་སྟོན་གཞི་རྩ་ཚུ་ ཡང་།

༡ རྒྱལ་ཁབ་གོང་འཕེལ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་ རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྦྱིད་དཔལ་འཛོམས་ཀྱི་ལྷ་བ་དང་ རྟགས་ མཐུན་པའི་ བལྟ་བཤལ་གྱི་དབྱེ་བ་བཟོ་ནི་དང་ གོང་འཕེལ་གཏང་ནི།

༢ རིན་ཐང་ཆེ་བ་དང་ གྲངས་ཁ་ཉུང་བའི་བལྟ་བཤལ་ ཡར་དྲག་གཏང་ནི།

དེ་ཡང་ དྲན་ཤེས་དང་འགན་ཁུར་ཅན་གྱི་བལྟ་བསྐྱོར་པ། ཉི་རུའི་ཉམས་སྦྱང་ལུ་བརྩི་མཐོང་ཅན་བཟོ་ནི། འོང་ འབབ་དང་ཐོན་སྐྱེད་མངམ་བཟོ་ནི། སྤུས་ཚད་ལྡན་པའི་གཞི་རྟེན། བལྟ་བཤལ་ཐོན་སྐྱེད་དང་ཞབས་ཏོག། དེ་ ལས་ འབྲུག་རྟགས་ཚུ་གོང་འཕེལ་གཏང་བའི་ དམིགས་གཏང་ལུ་གོ། རྒྱལ་ཁབ་ནང་འོང་མི་ བལྟ་བཤལ་ པའི་གྲངས་ཁ་དེ་ རང་བཞིན་གནས་སྤངས་ཀྱི་བྱུང་ཚེས། མི་སྡེ་ལམ་སྲོལ་ལུ་བརྩི་མཐོང་། རྟེན་གཞི་དང་འཁྲིལ་ འགྱུར་བ་མེད་པར་འོང་ཐབས་ལུ་དམིགས་གཏང་བསྐྱེད་པའི་ཁར་ ང་བཅས་རའི་རྒྱལ་ཁབ་རྒྱུང་ཀྱི་ཅིག་ལས་ མེད་པ་ལས་ ཉེན་ཅན་ཡོད་མི་ཚུ་མེད་པ་མ་གཏང་བར་བདག་འཛིན་འབད་མི་ལུ་གོ།

༣ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྲུང་སྦྱོབ་ལུ་ཉེན་ཁ་མེད་མི་དང་ ང་བཅས་རའི་ དངོས་ཅན་དང་དངོས་མེད་ཀྱི་ལམ་སྲོལ་ དེ་ལས་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ཚུ་ ཉམས་མ་བཟུག་པའི་བལྟ་བཤལ་གོང་འཕེལ་གཏང་ནི།

༤ ཀྱུན་ཚང་གོང་འཕེལ་དང་ འདྲ་མཉམ་ཡར་འཕམ་གཏང་ནི།

༥ ཡུན་བརྟན་བལྟ་བཤལ་གོང་འཕེལ་ རེས་བརྟན་བཟོ་ནི།

5 Vision

A green, sustainable, inclusive and a high value tourism destination

6 Objectives

The objectives of the Tourism Policy of the Kingdom of Bhutan are:

- To promote Brand Bhutan;
- To increase contribution of tourism to the national economy;
- To enhance rural livelihoods;
- To strengthen institutional structures, partnerships and collaborations;
- To promote professionalism and excellence in the industry; and
- To promote sustainable tourism.

༥ འཆར་སྣང་།

རང་བཞིན་དང་མཐུན་མ། ཡུན་བརྟན་ཅན། ཀྱམ་ཚང་དང་ རིན་ཐང་ཆེ་བའི་བཟོ་བཤམ་ས་ཁོངས།

༦ དམིགས་དོན།

འབྲུག་བཟོ་བཤམ་སྲིད་བྱུས་ཀྱི་དམིགས་དོན་ཚུ་ཡང་།

- འབྲུག་རྟགས་ཡར་འཕར་གཏང་ནི།
- རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་ལུ་ བཟོ་བཤམ་གྱི་གོ་གས་རམ་ཡར་སེང་འབད་ནི།
- རྩོད་གསེབ་ཀྱི་འཚོ་བའི་གནས་སྤངས་ ཡར་འབྲས་གཏང་ནི།
- གཞུགས་སྡེའི་གཞི་བཀོད་ མཉམ་སྡེམ་དང་མཉམ་འབྲེལ་ཚུ་སྲིད་སྲིད་བཟོ་ནི།
- བཟོ་བཤམ་ལས་སྡེ་ནང་ རྒྱད་རིག་དང་ མཚོག་གྱུར་གོང་འཕེལ་གཏང་ནི།
- ཡུན་བརྟན་བཟོ་བཤམ་གོང་འཕེལ་གཏང་ནི།

7 Policy Statements

The Tourism Policy of the Kingdom of Bhutan seeks to achieve the vision and objective through the following policy statements. The policy statements are identified under different strategic domain areas of intervention.

7.1 Sustainable Tourism Development

1. The RGOB will continue to pursue a policy of High value, Low volume tourism, where tourism will contribute towards socioeconomic development while ensuring the negative impacts associated with tourism are avoided or mitigated.
2. The RGOB shall adopt a comprehensive approach for the development, promotion and management of tourism and tourist in the country to work towards a single tourism system by 2030.
3. In order to ensure that the number of tourists are within manageable limits to avoid issues and concerns associated with mass tourism, the RGOB shall manage and regulate the volume of tourism through the following mechanisms:
 - a) Adoption of appropriate pricing and other mechanisms such as SDF and MDPR.
 - b) All leisure tourists except those from countries granted exemptions by the RGOB will have to pay the MDPR which includes SDF component and payment for the all-inclusive service package which includes accommodation, meals, guides and ground transport within Bhutan.

ལ སྤྱི་ལོ་གི་གནད་བཤུ་

འབྲུག་བཟོ་བཤུ་སྤྱི་ལོ་གི་ འཆར་སྐྱོད་དང་དམིགས་ལུལ་ཚུ་འགྲུབ་ནི་ལུ་ གཤམ་འཁོད་སྤྱི་ལོ་གི་ གནད་བཤུ་ཚུ་བཟོ་དོ་ཡོད་པ་ཨིན། སྤྱི་ལོ་གི་གནད་བཤུ་ཚུ་ཡང་ བར་འཇུག་གི་ཐབས་བྱས་མངའ་འོག་ གི་ས་གོ་མ་འདྲམ་ཚུ་གི་འོག་ལུ་ རོས་འཛིན་འབད་ཡོད་པ་ཨིན།

ལ.༡ ཡུན་བརྟན་བཟོ་བཤུ་ལྟུང་གི་འཕེལ་ལ།

༡. འབྲུག་གཞུང་གིས་ རིན་ཐང་ཆེ་བ་དང་ རྒྱུང་ཁ་ཉུང་བའི་བཟོ་བཤུ་ལྟུང་གི་ སྤྱི་ལོ་འཕེལ་མཐུན་དེ་རང་ ལག་ལེན་འབབ་ནི་ཨིན་པ་དང་། དེ་ཡང་ བཟོ་བཤུ་དང་འབྲེལ་བའི་ གནོད་པ་ཚུ་བཀག་སྦྱོར་ བཟོ་བཤུ་ རྒྱུང་ མི་སྡེ་དཔལ་འབྱོལ་གོང་འཕེལ་གཏང་ནི་ལུ་ སུན་འདེབས་འབད་ནི།

༢. འབྲུག་གཞུང་གིས་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ བཟོ་བཤུ་དང་བཟོ་བཤུལ་ཚུ་ གོང་འཕེལ་དང་དར་ཁབ་ དེ་ ལས་ འཛིན་སྐྱོང་འབད་ཐབས་ལུ་ ཐབས་ལམ་བཟང་པོ་ཚུ་ དང་ལེན་འབད་ནི་དང་རྒྱལ་ཁབ་ནང་གནས་ ལོ་ ༢༠༢༠ ནང་འཁོད་བཟོ་བཤུ་ལྟུང་གི་ལམ་ལུགས་གཅིག་མཚུངས་བཟོ་ནི་ལུ་ གཙོ་བོ་བརྟན་དགོ།

༣. འབྲུག་གཞུང་གིས་ བཟོ་བཤུ་མངམ་དང་འབྲེལ་བའི་ གནད་དོན་དང་ཚ་བྲལ་ཚུ་བཀག་ནི་ལུ་ བཟོ་ བཤུལ་པའི་རྒྱུང་ཁ་འདི་ འཛིན་སྐྱོང་ཚད་གཞིའི་ནང་འཁོད་ལུ་ཡོད་པ་ དེས་བརྟན་བཟོ་ནིའི་དོན་ལས་ གཤམ་འཁོད་གི་ཐབས་ལམ་ཐོག་ བཟོ་བཤུ་ལྟུང་མང་ཉུང་འཛིན་སྐྱོང་དང་ དམ་འཛིན་འབད་དགོ།

༡༡། འོས་འབབ་དང་ལྷན་པའི་ རིང་གོང་དང་ ཐབས་ལམ་གཞན་ དཔེར་ན་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་གི་སྐྱོ་ ཡོན་དང་ ཉིན་བསྟར་བཟོ་བཤུ་སྐྱོད་མཐུས་ཉུང་མཐའ་ཚུ་ དང་ལེན་འབད་ནི།

༡༢། འབྲུག་གཞུང་གིས་ དགོངས་ཡངས་གནང་བའི་རྒྱལ་ཁབ་ལས་འོང་མི་ བཟོ་བཤུལ་མ་བཟུ་བར་ གཞན་དལ་ཁོམ་གི་བཟོ་བཤུལ་ག་ར་གིས་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་སྐྱོ་ཡོན་གི་ ཆ་གས་ནང་ཚུད་པའི་ ཉིན་བསྟར་བཟོ་བཤུ་སྐྱོད་མཐུས་ཉུང་མཐའ་སྐྱོད་དགོ། དེ་ཡང་སྐྱོད་གནས། བཞེས་སྐོ། ལམ་སྟོན་པ་ དང་ འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ནང་འཁོད་གི་ རྒྱལ་འདེན་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ཀུན་ཚང་ཞབས་ཏོག་གི་འབྲུས་ཚུ་སྐྱོད་དགོ།

c) The MDPR will not apply to countries granted exemptions by the RGOB which currently includes nationals of Bangladesh, India and Maldives. However, for this category of leisure tourist only SDF will be applied. The SDF is different from any other fees.

d) The SDF shall be a tourism levy to compensate for the negative environmental impacts associated with tourism. It will not cover the expenses related to the visits such as accommodation, food, travel and other tourism related services and SDF shall be different from any other fees.

e) The SDF and MDPR will be revised and determined by the RGOB based on the need to manage the pressures on our society, culture and environment.

f) The implementation of the SDF shall be guided by the Tourism Levy Act of Bhutan 2020.

4. To enhance experience, wellbeing and safety of the tourists, the RGOB shall develop and implement rules, regulations and guidelines for the management of tourists from those countries who are exempted from paying the MDPR. The guidelines will cover organization of trips through Bhutanese ground handlers, travel facilitation, streamlining and easing of travel processes, etc.
5. To address environmental and safety concerns including traffic congestion and vehicular accidents, the RGOB shall adopt and implement guidelines for the regulation of domestic and foreign vehicles including two-wheelers used for tourism purposes.
6. To contribute towards sustainable and inclusive development, the RGOB shall promote ecotourism.

གོ། ཉེན་བསྟར་བཟོ་བཤམ་སྤྱོད་མཐུས་ཉུང་མཐའ་འདི་ འབྲུག་གཞུང་གིས་དགོངས་ཡངས་གནང་བའི་
རྒྱལ་ཁབ་ བང་ལ་དེལ་དང་ རྒྱ་གར་ དེལ་ས་ ལྷོ་ལོ་ལོ་གི་ བཟོ་བཤམ་ལ་ཚུ་ལུ་མི་ཕོག། ཨིན་རྒྱུ་
དལ་ཁོམ་གི་བཟོ་བཤམ་ལ་ཚུ་གིས་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་གི་སྐྱོ་ཡོན་དེ་སྤྱོད་དགོལ་ཨིན། ཡུན་བརྟན་གོང་
འཕེལ་གི་སྐྱོ་ཡོན་འདི་ སྐྱོ་ཡོན་གཞན་ཚུ་ལས་ ཐ་དད་ཨིན།

ང། ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་གི་སྐྱོ་ཡོན་འདི་ བཟོ་བཤམ་དང་འབྲེལ་བའི་ རང་བཞིན་གནས་སྤངས་ལུ་
གོད་པ་བྱུང་མི་ལུ་ རྒྱུ་མཐུས་སྤྱོད་པའི་ བཟོ་བཤམ་གི་ཁལ་ཨིན། འདི་ནང་ ལྷོ་སྐོར་སྐབས་ སྤྱོད་
ས་ བཞེས་སྐོར་ འགྲུལ་སྤྱོད་དང་ བཟོ་བཤམ་དང་ཞབས་ཏོག་གཞན་ཚུ་ལུ་ ཟད་འགོ་གཏང་མི་ཚུ་ མི་ཚུང་
ནི་ཨིན་མ་དང་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་གི་སྐྱོ་ཡོན་དེ་ མཐུས་གཞན་ཚུ་ལས་ ཐ་དད་སྤྱོད་འོང་དགོ།

ཅ། ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་གི་སྐྱོ་ཡོན་དང་ ཉེན་བསྟར་བཟོ་བཤམ་སྤྱོད་མཐུས་ཉུང་མཐའ་དེ་ཡང་ འབྲུག་
གཞུང་གིས་ ང་བཅས་རའི་མི་སྤྱོད་དང་ ལམ་སྤོལ་ དེལ་ས་ རང་བཞིན་གནས་སྤངས་ལུ་ གོད་འབྲུག་ཚུ་
འཛིན་སྤྱོད་དགོས་མཁོ་དང་འཁྲིལ་ཏེ་ བརྒྱུ་ཞིབ་འབད་འོང་།

ཆ། ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་གི་སྐྱོ་ཡོན་ལག་ལེན་འདི་ འབྲུག་གི་བཟོ་བཤམ་ཁལ་བསྐྱེད་སྤངས་བཅའ་
ཁྲིམས་ ༢༠༢༠ ཅན་མ་གིས་ ལམ་སྤོལ་འབད་འོང་།

༤. བཟོ་བཤམ་ལ་ཚུ་གི་ ཉམས་སྤྱོད་དང་ བཟོ་བཤམ་ དེལ་ས་ ཉེན་སྲུང་ལྷན་ཐབས་ལུ་ ཉེན་བསྟར་བཟོ་
བཤམ་སྤྱོད་མཐུས་ཉུང་མཐའ་གི་འབྲུས་ དགོངས་ཡངས་གཏང་མི་ རྒྱལ་ཁབ་ལས་འོང་མི་ བཟོ་བཤམ་
ཚུ་ འཛིན་སྤྱོད་ཐབས་དགོ། བཟོ་བཤམ་འཛིན་སྤྱོད་གི་དོན་ལུ་ ཁྲིམས་ལུགས་ སྤྲིལ་ཁྲིམས་དང་ ལམ་
སྤོལ་ཚུ་བཟོ་ནི་དང་ ལག་ལེན་འབབ་འོང་། དེལ་ས་ ལམ་སྤོལ་དེལ་གིས་ འབྲུག་མི་བཟོ་བཤམ་ལག་ལེན་
པ་ འགོ་འགྲུལ་སྐབས་བདེ་དྲགས་བཟོ་ནི་དང་ ལམ་འགྲུལ་སྐབས་འབད་མི་ དེལ་ས་ ལམ་འགྲུལ་
བྱ་རིམ་ ལུགས་ཤོམ་དང་ བདེ་དྲགས་བཟོ་ནི་ཚུ་ ཚུད་པ་ཨིན།

༥. མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་ ལྷོ་སྐོར་མ་ཤོང་པའི་དཀའ་ངལ་ དེལ་ས་ ལྷོ་སྐོར་ཐུག་ཕྱེན་ ཉེན་
སྲུང་གི་ཚ་གུང་སེལ་ཐབས་ལུ་ འབྲུག་གཞུང་གིས་ བཟོ་བཤམ་གི་དོན་ལུ་ལག་ལེན་འབབ་པའི་ འཁོར་
ལོ་གཉེས་མ་བཟུམ་ཏེ་ རང་འཁོད་དང་ ལྷོ་སྐོར་འཁོར་ཚུ་ དམ་འཛིན་འབད་ནིའི་དོན་ལས་ ལམ་སྤོལ་ཚུ་
དང་ལེན་དང་ ལག་ལེན་འབབ་དགོ།

༦. ཡུན་བརྟན་དང་ གུན་ཚང་གོང་འཕེལ་ལུ་ ལྷན་ཐབས་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ འབྲུག་གཞུང་གིས་ ལྷོ་སྐོར་
གནས་སྤངས་བཟོ་བཤམ་ གོང་འཕེལ་གཏང་དགོ།

7. The RGOB shall open new areas and sites for tourism only upon taking into consideration the impacts on ecology, values, significance and sentiments of the local communities and sites.
8. To avoid congestion and ensure quality visitor experiences, the RGOB shall implement mechanisms including management plans at selected tourist sites and places of religious, cultural and natural significance.
9. In order to mitigate potential negative impacts, the TCB in collaboration with relevant stakeholders shall assess the absorptive carrying capacity of selected sites and places which are vulnerable to negative social, environmental, cultural or other impacts associated with over-tourism.
10. The TCB in collaboration with relevant stakeholders shall institute mechanisms to conserve and promote natural and cultural heritage.
11. Mechanisms will be developed to compensate for the economic opportunities foregone by communities living in places which are protected and conserved for purposes such as eco-tourism by prohibiting development activities.
12. The TCB in collaboration with relevant stakeholders shall enhance initiatives to promote management of waste produced by the tourism sector.

7.2 Positioning Tourism in Development Policies and Programmes

1. The RGOB shall position tourism in the national development planning and strategies given its contribution to the economy.
2. The RGOB shall integrate requirements related to tourism in the sector policies and plans.

- ཉ. འབྲུག་གཞུང་གིས་ རྒྱུ་ལྷན་གནས་སྤངས་དང་བརྩི་མཐོང་ དེ་ལས་ མི་སྡེའི་འཆར་སྤང་དང་ས་ཁོངས་ལུ་
ཕན་གོད་ཡོད་མེད་དང་འཕྲིལ་ཏེ་ བཟོ་བཤུ་གི་དོན་ལུ་ ས་གོ་དང་ས་ཁོངས་གསར་པ་ཚུ་ སྐྱོ་ཕྱེ་དགོ།
- ༡. བཟོ་བཤུ་མ་ཤོང་པའི་དཀའ་ངལ་སེལ་ནི་དང་ བཟོ་བསྐྱེད་པ་ཚུ་གི་ཉམས་སྲུང་སྤྱོད་ དེས་བརྟན་
བཟོ་ཐབས་ལུ་ འབྲུག་གཞུང་གིས་ གདམ་འབྲུ་འབད་ཡོད་པའི་ བཟོ་བཤུ་ས་ཁོངས་ གནས་ཚུན་
ལམ་སྲོལ་ དེ་ལས་ རང་བཞིན་རྩ་ཅན་གྱི་ ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ འཛིན་སྲུང་འཆར་གཞི་ཚུ་བརྩིས་ཏེ་ ཐབས་
ལམ་ཚུ་ལག་ལེན་འཐབ་དགོ།
- ༢. གོད་སྐྱོན་བྱུང་ཉེན་ཡོད་མི་ཚུ་སེལ་ཐབས་ལུ་ འབྲུག་བཟོ་བཤུ་ཚོགས་སྡེ་གིས་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་ཚུ་
དང་ མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ ཉེན་ཁ་ཅན་གྱི་མི་སྡེ་དང་ རང་བཞིན་གནས་སྤངས་ ལམ་སྲོལ་ ཡང་ཅིན་ བཟོ་
བཤུ་མངའ་དང་འབྲེལ་བའི་ གོད་པ་ཚུ་ གདམ་ཁ་ཅན་གྱི་ས་གནས་དང་ ས་གོ་ཚུ་ནང་ བཟོ་བཤུ་
ཤོང་ཚད་གི་ བརྟན་ཞིབ་འབད་དགོ།
- ༣. འབྲུག་བཟོ་བཤུ་ཚོགས་སྡེ་གིས་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་ཚུ་དང་མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ རང་བཞིན་དང་ ལམ་
སྲོལ་གི་སྲོལ་རྒྱན་ཚུ་ ཉམས་སྲུང་འབད་ནི་གི་ཐབས་ལམ་ཚུ་གཞི་བཙུགས་འབད་དགོ།
- ༤. རྒྱུ་ལྷན་གནས་སྤངས་བཟོ་བཤུ་གི་དོན་ལུ་ སྤང་སྐྱོབ་དང་ཉམས་སྲུང་འབད་དེ་ གོང་འཕེལ་གི་ལས་སྡེ་ཚུ་
བཀག་བཞག་སྟེ་ཡོད་པའི་མི་སྡེ་ཚུ་ནང་ དཔལ་འབྱོར་གོ་སྐབས་བྱུང་ཡོད་མི་ལུ་ རྒྱུ་འབྲུས་སྲོད་ནིའི་དོན་
ལུ་ ཐབས་ལམ་ཚུ་བཟོ་འོང་།
- ༥. འབྲུག་བཟོ་བཤུ་ཚོགས་སྡེ་གིས་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་ཚུ་དང་མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་བཟོ་བཤུ་ལས་སྡེ་ལུ་
བརྟན་ཏེ་ཐོན་པའི་ ཕྱག་སྟེགས་ཚུ་ འཛིན་སྲུང་འབད་ནི་ལུ་ ཐབས་ཤེས་ཚུ་ཡར་འཕར་གཏང་དགོ།

ལ. མིའི་བྱུང་བའི་འཕེལ་དང་ ལས་རིམ་ཚུ་ནང་ བཟོ་བཤུ་གི་གནས་རིམ་བཟོ་ནི།

- ༡ འབྲུག་གཞུང་གིས་ བཟོ་བཤུ་གི་དཔལ་འབྱོར་ལུ་ ལྷན་ཐབས་འབད་མི་དང་འབྲེལ་ བཟོ་བཤུ་
འདི་ རྒྱལ་ཡོངས་གོང་འཕེལ་འཆར་གཞི་དང་ ཐབས་བྱུས་ཚུ་ནང་ གནས་རིམ་སྲོད་དགོ།
- ༢ འབྲུག་གཞུང་གིས་ བཟོ་བཤུ་དང་འབྲེལ་བའི་དགོས་མཁེ་ཚུ་ ལས་སྡེ་གཞན་གྱི་ མིའི་བྱུང་བའི་
འཆར་གཞི་ཚུ་ འབྲེལ་མཐུན་འབད་དགོ།

3. The RGOB shall strengthen collection, storing, analysis, use and dissemination of data and statistics related to tourism for purposes of development of the industry.

7.3 Strengthen Tourism Governance and Institutional Setup

1. The TCB shall continue to be the apex tourism organization responsible for development, promotion and regulation of tourism.
2. The TCB shall be supported by TCBS and shall have the following mandates:
 - a) Budgeting, planning and policy formulation and implementation
 - b) Regulation and monitoring of the industry
 - c) Facilitation and coordination
 - d) Development, promotion and branding of tourism products and services
 - e) Human resource development
 - f) Certification and accreditation of tourism services and facilities
3. The RGOB shall strengthen tourism governance and institutional set-up through the following:
 - a) Develop and / or Strengthen legislations or regulatory frameworks for tourism.
 - b) Provide adequate resources and manpower including skills enhancement and upgradation
 - c) Strengthen and expand tourism representation within the country and in major international markets through the Bhutan missions abroad.

༩ འབྲུག་གཞུང་གིས་ བལྟ་བཤལ་ལས་སྡེ་གོང་འཕེལ་གྱི་དོན་ལུ་ བལྟ་བཤལ་དང་འབྲེལ་བའི་གནས་
སྤྱད་ཚུ་བསྐྱེལ་ལེན་བསྐྱེད་བཞག་ དབྱེ་དབྱུད་ དེ་ལས་ལག་ལེན་དང་དར་བྱབ་ཅ་བརྟན་བཟོ་དགོ།

ལ.༩ བལྟ་བཤལ་འཛིན་སྐྱོང་དང་གཙུག་སྡེ་གཞི་བཙུགས་ཅ་བརྟན་བཟོ་ནི།

༡ འབྲུག་གི་བལྟ་བཤལ་ལས་སྡེ་འདི་བལྟ་བཤལ་གོང་འཕེལ་དང་དར་བྱབ་ དེ་ལས་ དམ་འཛིན་འབད་
ནི་ལུ་ བལྟ་བཤལ་གྱི་ལས་ཚོགས་གཙོ་བོ་ཅིག་སྡེ་ འཕྲོ་མཐུད་དེ་ར་སྤྱོད་དགོ།

༢ འབྲུག་བལྟ་བཤལ་ཚོགས་སྡེ་འདི་ འབྲུག་བལྟ་བཤལ་ཚོགས་སྡེའི་ཡིག་ཚང་གི་ རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་
དགོཔ་དང་ གཤམ་འཁོད་གྱི་ འགན་དབང་ཚུ་འབག་དགོ།

- ཀ། འཆར་དདུལ་དང་ འཆར་གཞི་ སྲིད་བྱུས་བཟོ་ནི་དང་ ལག་ལེན་འབབ་ནི།
- ཁ། ལས་སྡེ་དམ་འཛིན་དང་ ལྷ་རྟོག་འབད་ནི།
- ག། ཕན་ཐབས་དང་ མཉམ་འབྲེལ།
- ང། བལྟ་བཤལ་ཐོན་སྐྱེད་དང་ཞབས་ཏོག་ཚུ་ གོང་འཕེལ་དང་ཡར་ཤལ་ དེ་ལས་ མིང་གནས་
ཅན་ཟོ་ནི།
- ཅ། མི་སྣོབས་གོང་འཕེལ་གཏང་ནི།
- ཆ། བལྟ་བཤལ་ཞབས་ཏོག་དང་ མཐུན་སྦྱེན་ཚུ་ རོ་སྐྱོར་དང་ཆ་འཛོག་འབད་ནི།

༩ འབྲུག་གཞུང་གིས་ བལྟ་བཤལ་འཛིན་སྐྱོང་དང་ གཙུག་སྡེ་གཞི་གཙུག་ཅ་བརྟན་བཟོ་དགོཔ་དེ་ཡང་
གཤམ་གསལ་བཀོད་དེ་ཡོད་མི་དང་འབྲེལ་བཟོ་དགོ།

ཀ། བལྟ་བཤལ་གྱི་ ཁྲིམས་ལུགས་ཡང་ན་ ཁྲིམ་ཁྲིམས་གྱི་འཆར་བཀོད་ བཟོ་ནི་དང་ ཡང་ན་ ཅ་
བརྟན་བཟོ་ནི།

ཁ། རིག་ཅུལ་རྒྱ་སྐྱེད་དང་ རུས་མཐུན་བརྩིས་ཏེ་ མཐུན་སྦྱེན་དང་ མི་སྣོབས་ལངས་སྡེ་སྤྱོད་དགོ།

ག། འབྲུག་གི་ཕྱི་རྒྱལ་སྐྱེལ་ཚབ་བརྒྱུད་དེ་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་འཁོད་དང་ རྒྱལ་སྤྱིའི་ཚོང་ལམ་སྐྱོམ་ཚུ་ནང་
བལྟ་བཤལ་རོ་ཚབ་རྒྱ་སྐྱེད་དང་ ཅ་བརྟན་བཟོ་དགོ།

7.4 Improvement of Tourism Products and Investment Environment

1. The RGOB shall create conducive business environment to encourage tourism investment through the following interventions:
 - a) Targeted performance-based incentives and facilitate land lease for tourism infrastructure.
 - b) Enhance and improve travel facilitation services by streamlining processes and improving efficiency in the delivery of services.
 - c) Streamline all tourism businesses and services establishment, operations and regulatory compliance through the TCB.
 - d) Streamline and simplify processes for tourism businesses.
 - e) Collaborate with relevant stakeholders to leverage on information and communication technology through the implementation of tourism ICT Master Plan to promote tourism, service delivery and visitor experience enhancement such as online payment facilities.
 - f) Improve access to and within Bhutan by improving and expanding air and road connectivity which may include opening alternate international airport.
2. TCB in collaboration with relevant stakeholders shall improve tourism products and offerings to enhance visitor experience through the following mechanisms:

ཡ.ལ བལྟ་བཤལ་ཐོན་སྐྱེད་དང་ མ་ཚུ་གཞི་བཙུགས་ཡར་ཤུགས།

༡ འབྲུག་གཞུང་གིས་ གཤམ་ལུ་བཀོད་ཡོད་པའི་ ཐབས་ཤེས་ཚུ་བརྒྱུད་དེ་ བལྟ་བཤལ་ནང་ མ་ཚུ་
གཞི་བཙུགས་ཀྱི་ སེམས་ཤུགས་བསྐྱེད་ཐབས་ལུ་ ཚོང་འབྲེལ་གྱི་ གནས་སྤངས་ལེགས་ཤོམ་བཟོ་
དགོཔ་འདི་ཡང་།

༡༽ དམིགས་གཏང་ཅན་གྱི་ལས་འབྲེལ་གཞི་བཞག་སྟེ་ སེམས་ཤུགས་མཐུན་རྐྱེན་དང་ བལྟ་བཤལ་
གཞི་རྟེན་མཐུན་རྐྱེན་གྱི་དོན་ལུ་ ས་ཆ་སྤྲོད་སྲོད་ཀྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་དགོ།

༢༽ ཞབས་རྟེག་སྐྱེལ་སྲོད་ཀྱི་བྱ་རིམ་ཚུ་ ལེགས་བསྐྱར་དང་ དོན་སྲིན་ཅན་སྟེ་ཡར་ཤུག་གཏང་ཐོག་
ལས་ལམ་འགྲུལ་མཐུན་རྐྱེན་ཞབས་རྟེག་ ལྷན་ཐབས་དང་ ལོང་འཕེལ་གཏང་དགོ།

༣༽ འབྲུག་བལྟ་བཤལ་ཚོགས་སྡེ་བརྒྱུད་དེ་ བལྟ་བཤལ་ཚོང་འབྲེལ་དང་ ཞབས་རྟེག་གཞི་བཙུགས་
ལག་ལེན་ དེ་ལས་ དམ་འཛིན་གནས་མཐུན་ཚུ་གར་ ཡར་ཤུག་གཏང་དགོ།

༤༽ བལྟ་བཤལ་ཚོང་འབྲེལ་གྱི་དོན་ལུ་ བྱ་རིམ་ཚུ་ འཇམ་རྟེང་རྟེ་དང་ ཡར་ཤུག་གཏང་དགོ།

༥༽ བལྟ་བཤལ་གོང་འཕེལ་དང་ ཞབས་རྟེག་མཁོ་སྲོད་ དེ་ལས་ བལྟ་བསྐྱོར་པ་ཚུ་འི་ཉམས་སྦྱོང་
ལྷན་ཐབས་ལུ་ ཡོངས་འབྲེལ་ཐོག་ཡོངས་འབྲེལ་ཐོག་ དངུལ་སྲོད་ལེན་གྱི་ མཐུན་རྐྱེན་ཚུ་གི་དོན་ལུ་
འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྟེ་ཚུ་དང་ མཉམ་འབྲེལ་འབད་དེ་ བན་དོན་དང་བན་བརྒྱུད་འཕུལ་རིག་ཐོག་ བལྟ་
བཤལ་བན་བརྒྱུད་འཕུལ་རིག་འཆར་གཞི་ཨམ་ གཞི་བཙུགས་འབད་ནི་ལུ་ བསྐྱེལ་ཤུགས་འབད་
དགོ།

༦༽ རྒྱལ་སྤྱིའི་གནམ་གུ་ཐང་ གཞན་གཅིག་སྐྱོ་ཕྱེ་ནི་དང་ མཁལ་འགྲུལ་དང་འཁོར་ལམ་གྱི་མཐུད་
སྐྱེལ་ ཡར་ཤུག་དང་ རྒྱ་སྐྱེད་བཏང་སྟེ་ འབྲུག་དང་ནང་འཁོད་ལུ་སྲོད་ལམ་ཚུ་ ཡར་འཕར་གཏང་ནི།

༢ འབྲུག་བལྟ་བཤལ་ཚོགས་སྡེ་གིས་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྟེ་ཚུ་དང་ མཉམ་འབྲེལ་འབད་དེ་ བལྟ་བཤལ་
ཐོན་སྐྱེད་གོང་འཕེལ་དང་ བལྟ་བསྐྱོར་པའི་ཉམས་སྦྱོང་ལྷན་ཐབས་ལུ་ གཤམ་ལུ་བཀོད་ཡོད་པའི་
ཐབས་ལམ་ཐོག་ལུ་འབད་དགོ།

- a. Diversify tourism products with special emphasis on unique offerings and comparative advantage taking into consideration needs for geographical spread and year-round tourism. This shall include but not limited to:
 - Development of new tourism clusters with appropriate services
 - Nature based tourism
 - Community-based tourism / village tourism / rural tourism/ Agro- tourism
 - Ecotourism
 - Local cuisines, arts and crafts and traditional medicine.
 - Promotion of Bhutan as a destination for filming as per relevant laws
 - Wellness, spiritual and MICE tourism
 - Adventure and recreational tourism.
 - Festivals and sacred tourism sites
 - Sports tourism.
- b. Develop procedures, guidelines, regulations and standards to ensure systematic and planned development of sustainable products.
- c. Strengthen and improve current tourism product offerings, packaging and content development.
- d. Strengthen quality of tourism products and infrastructure operations with standards and monitoring.
- e. Promote domestic tourism by developing products and services catering to the needs of the resident tourists.

ཀ། ས་ཚའི་བྱ་བ་ཚད་དང་ ལོ་གཅིག་རྒྱུ་ལུ་ བཟོ་བཤུ་བཤུ་པའི་དགོས་མཁོ་ཚུ་ བཟོ་འཛོག་འབད་
དེ་ བྱ་བ་ཚད་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་སྤྱོད་དང་ བྱ་བ་ཚད་ཚུ་གི་ཁེ་སྤོང་ལུ་ དམིགས་བསལ་གི་གཙོ་རིམ་
བཟུང་སྟེ་ བཟོ་བཤུ་བཤུ་ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་ ལྷ་ལག་བཟོ་ནི། དེ་ཚུ་ཡང་ བཟུགས་དགོས་ཡིན་རུང་ ཚད་ལྡན་
མེད་མི་ཚུ་ཡང་།

- འོས་ལྡན་གི་ཞབས་ཏྲིག་དང་གཅིག་ཁར་ བཟོ་བཤུ་བཤུ་པའི་ལག་ཚན་གསར་པ་ གོང་འཕེལ་
གཏང་ནི།
- རང་བཞིན་གནས་སྤངས་དང་འབྲེལ་བའི་བཟོ་བཤུ་བཤུ།
- མི་སྡེ་ལུ་བརྟེན་པའི་བཟོ་བཤུ་བཤུ་གྲོང་གཞུང་བཟོ་བཤུ་བཤུ་གྲོང་གསེབ་བཟོ་བཤུ་བཤུ་སོ་ནམ་
འབྲེལ་བའི་བཟོ་བཤུ་བཤུ།
- རྒྱུ་ལྡན་གནས་སྤངས་བཟོ་བཤུ་བཤུ།
- འབྲུག་ནང་འཁོད་བཞེས་སྤོད་ ལག་བཟོ་དང་རྒྱ་ཚུལ་ དེ་ལས་ བྱང་པའི་སྤྲོད།
- འབྲེལ་ཡོད་བཅའ་ཁྲིམས་དང་འཁྲིལ་ འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་འདི་ རྒྱོག་བརྟན་བཟོ་སའི་ ས་གོ་
ཅིག་སྟེ་ ཡར་འབྲུག་གཏང་ནི།
- བདེ་སྤྱོད་དང་ ཚོས་ དེ་ལས་ ཞལ་འཛོམས་དང་ རྒྱ་འབྲུས་ རྒྱུ་ཚོགས་དང་འབྲེལ་ས་
སྤོན་ བཟོ་བཤུ་བཤུ།
- དགའ་སྤྱོད་དང་ རྒྱུ་གསེབ་བཟོ་བཤུ་བཤུ།
- དུས་སྤོན་དང་ ལྷོ་ཚན་གི་བཟོ་བཤུ་བཤུ་ས་གོ།
- ཚེད་རིགས་བཟོ་བཤུ་བཤུ།

ཁ། ལུན་བརྟན་ཐོན་སྐྱེད་གི་ འཆར་གཞི་གོང་འཕེལ་དང་ ཁྲིམས་མཐུན་ངེས་བརྟན་བཟོ་ནི་ལུ་ བྱ་
སྤོད་ལམ་ལུགས་ ལམ་སྤོན་ ཁྲིམས་ལུགས་ དེ་ལས་ གནས་ཚད་བཟོ་ནི།

ག། ད་ལྟོའི་བཟོ་བཤུ་བཤུ་གི་ ཐོན་སྐྱེད་སྤོད་མི་དང་ ཡོངས་སྤྱོད་བཟོ་བཤུ་བཤུ་ དེ་ལས་ བརྗོད་དོན་
གོང་འཕེལ་ཚུ་ ཡར་འབྲུག་དང་ལེགས་བསྐྱུར་འབད་ནི།

ང། གནས་ཚད་དང་ལྷ་རྟོག་གི་ཐོག་ལས་བཟོ་བཤུ་བཤུ་པའི་ཐོན་སྐྱེད་དང་ གཞི་རྟེན་ལག་ལེན་ཚུ་
སྤུས་ཚད་ཡར་འབྲུག་གཏང་ནི།

ཅ། གནས་བཞུགས་བཟོ་བཤུ་བཤུ་བཤུ་གི་ དགོས་མཁོ་ཚུ་ལུ་ ཐོན་སྐྱེད་གོང་འཕེལ་དང་ ཞབས་ཏྲིག་ཚུ་
ལྷོ་ལྷོ་ བྱང་འཁོད་བཟོ་བཤུ་བཤུ་ ཡར་འབྲུག་གཏང་ནི།

3. The RGOB shall continue to promote Bhutan as an exclusive travel destination by continuing to enhance and promote Brand Bhutan through the following:
 - a. Develop and implement Brand Bhutan strategies to differentiate Bhutan from the competing destinations.
 - b. Strengthen promotion of Bhutan as an exclusive destination through innovative marketing and communication strategies.
4. The TCB in collaboration with relevant stakeholders shall develop and implement a sustained tourism education and awareness campaign for the national audience.
5. The RGOB shall identify and develop tourism zones across the country to promote coordinated and sustainable development of tourism products and infrastructure.

7.5 Seasonal and Geographical Spread of Tourism

1. The RGOB shall undertake the following measures to promote tourism as a year-round activity:
 - a) The RGOB shall support the tourism industry in the identification, development and promotion of tourism products and services to establish Bhutan as a year-round destination.
 - b) Increase visitations during lean season by adopting off-season marketing strategies such as targeted marketing and promotion, season-based promotional offers and other measures.

༣ འབྲུག་གཞུང་གིས་ འབྲུག་རྟགས་གོང་འཕེལ་དང་ལྷན་ཐབས་འབད་དེ་ འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་དེ་ ལྷན་དུ་
འཕམགས་པའི་ བལྟ་བཤམ་ས་ཁོངས་ཅིག་སྟེ་གོང་འཕེལ་འཕྲོ་མཐུད་དེ་གཏང་དགོཔ་འདི་ཡང་ འོག་
ལུ་བཀོད་པ་ལྟར།

- ཀ། འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་འདི་ རོ་འགྲན་ཅན་གྱི་ས་གནས་རྩུ་ལས་ དབྱེ་བ་བྱེ་ནི་ལུ་ འབྲུག་རྟགས་
ཐབས་བྱས་རྩུ་བཟོ་སྟེ་ ལག་ལེན་ཐབས་ནི།
- ཁ། གསར་བཏོད་ཚོང་འབྲེལ་དང་ བན་དོན་ཐབས་བྱས་ཐོག་ལས་ འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་འདི་ ལྷན་
དུ་འཕམགས་པའི་འགྲུལ་བསྐྱོད་ས་གོ་ཅིག་སྟེ་ཡར་འགྲུལ་གཏང་དགོ།

༤ འབྲུག་བལྟ་བཤམ་ཚོགས་སྡེ་གིས་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྟེ་དང་ མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ རྒྱལ་ཡོངས་འབྲེལ་
ཚོགས་གི་དོན་ལུ་ འཚོ་བརྟན་བལྟ་བཤམ་ཤེས་ཡོན་རྩུ་ གོ་བཤའི་ལས་རིམ་རྩུ་བཟོ་སྟེ་ ལག་ལེན་
འཐབ་དགོ།

༥ འབྲུག་གཞུང་གིས་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་འཁོད་ལུ་ བལྟ་བཤམ་ཐོན་སྐྱེད་དང་ གཞི་རྒྱུ་མཐུན་རྐྱེན་རྩུ་
མཉམ་འབྲེལ་དང་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་གཏང་ནི་ལུ་ བལྟ་བཤམ་ས་ཁོངས་རོས་འཛིན་དང་གོང་
འཕེལ་བཏང་དགོ།

༡.༥ བལྟ་བཤམ་གྱི་དུས་ཚོད་དང་ ས་ཆའི་དར་ཁྱབ།

༡. འབྲུག་གཞུང་གིས་ བལྟ་བཤམ་གོང་འཕེལ་གྱི་དོན་ལུ་ འོག་ལུ་བཀོད་པའི་ཐབས་ལམ་རྩུ་ ལོ་ཅིག་གི་
ལས་རིམ་སྟེ་ ལས་ལེན་འབད་དགོ།

ཀ། འབྲུག་གཞུང་གིས་ འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་འདི་ ལོ་ཅིག་གི་ལས་རིམ་ས་གོ་ཅིག་སྟེ་ གཞི་བཟུགས་འབད་
ནི་ལུ་ རོས་འཛིན་དང་ བལྟ་བཤམ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་དང་ཞབས་ཏོག་རྩུ་ ཡར་འགྲུལ་གཏང་ནིའི་དོན་ལས་
བལྟ་བཤམ་ཚོགས་སྡེ་ལུ་ རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་དགོ།

ཁ། བལྟ་བཤམ་འོང་ནི་མེད་པའི་དུས་ཚོད་ནང་ བྲེལ་བྱིང་རྒྱུང་བའི་དུས་གི་ཚོང་འབྲེལ་ཐབས་བྱས་ལག་
ལེན་འཐབ་སྟེ་ དམིགས་གཏང་ཅན་གྱི་ ཚོང་འབྲེལ་དང་ཡར་འགྲུལ་ དུས་ཚོད་གཞི་བཞག་ཚོང་
བསྐྱུགས་ཐོག་ས་རམ་ དེ་ལས་ ཐབས་ལམ་གཞན་རྩུ་ དང་ལེན་འབད་དེ་ བལྟ་བཤམ་པའི་ བྱངས་
ཁ་ཡར་སེང་འབད་དགོ།

2. The RGOB shall undertake the following measures to encourage the spread of tourism activities in tourism deficient regions of Bhutan:
 - a) TCB in collaboration with relevant stakeholders including Local Governments shall identify and develop tourism products and services in which the tourism deficient regions enjoy a comparative advantage over other regions. This could include focusing on products and services that are unique to or can be better provided by the tourism deficient regions.
 - b) Adopt differential pricing mechanisms to encourage more visitations/ bednights to/in the tourism deficient regions. This may include the revision of MDPR or SDF for every night spent in the tourism deficient regions.
 - c) Encourage development of tourism infrastructure in the tourism deficient regions through provision of differing incentives. Such as the provision of a comparatively better incentive to tourism deficient regions.

7.6 Standard and Quality

1. The RGOB shall improve services and offer greater choices for visitors by creating conditions to allow more competition.
2. To prevent revenue leakages and misuse of tourism payment systems and improve payment for services, the RGOB shall develop / integrate e-platforms for tourism business operations and practices such as licensing, disbursement of payments, tax filing etc.

༡. འོག་ལུ་བཀོད་ཡོད་པའི་ ཐབས་ལམ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ འབྲུག་གཞུང་གིས་ བཟོ་བཤུ་མངམ་འོང་ནི་མེད་
པའི་ འབྲུག་གི་ལུང་ཕྱོགས་ཚུ་ནང་ བཟོ་བཤུ་དང་ཁྱབ་གཏང་ནི་ལུ་ སེམས་ཤུགས་བསྐྱེད་བཅུག་དགོཔ་
ཚུ་ཡང་།

༡༽ འབྲུག་བཟོ་བཤུ་ཚོགས་སྡེ་གིས་ ས་གནས་གཞུང་བརྩིས་ཏེ་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་ཚུ་དང་ མཉམ་
འབྲེལ་ཐོག་ལུ་ བཟོ་བཤུ་མངམ་འོང་ནི་མེད་པའི་ས་གོ་ཚུ་ ལུང་ཕྱོགས་གཞན་དང་ཕྱད་པ་ད་ ལོངས་
སྤོང་གི་ཁེ་ཕན་བྱུང་ཐབས་ལུ་ ཐོན་སྐྱེད་དང་ཞབས་རྟེན་ཚུ་ རོམ་འཛུལ་འབད་དགོ། འདི་ནང་ ས་
གནས་གཞན་དང་མ་མཚུངས་པའི་ བཟོ་བཤུ་ཐོན་སྐྱེད་དང་ཞབས་རྟེན་ཡང་ན་གཞན་ས་གནས་ཚུ་
ལས་ དྲག་པའི་བཟོ་བཤུ་ཐོན་སྐྱེད་དང་ཞབས་རྟེན་སྤོང་ཚུགས་པའི་དམིགས་གཏང་བསྐྱེད་ནི་ཚུ་ཚུད་
འོང་།

ཨ༽ བཟོ་བཤུ་མངམ་འོང་ནི་མེད་པའི་ལུང་ཕྱོགས་ནང་ བཟོ་བསྐྱར་སྤོང་ཞག་གི་གྲངས་ཁ་ཡར་སེང་
འབད་དེ་ སེམས་ཤུགས་བྱིན་ནི་ལུ་ གོང་ཚད་ཐབས་ལམ་ཚུ་མ་འདྲམ་སྡེ་ དང་ལེན་འབད་དགོ། བཟོ་
བཤུ་མངམ་འོང་ནི་མེད་པའི་ ལུང་ཕྱོགས་ཚུ་ནང་ སྤོང་ཞག་རེ་ལུ་ ཉིན་བསྐྱར་བཟོ་བཤུ་སྤོང་
མཐུས་ཉུང་མཐའི་འབྲུས་ ཡང་ན་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་གྱི་འབྲུས་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་དགོཔ་ཚུ་ཚུད་
དགོ།

ག༽ སྤོང་འབྲུས་མ་འདྲ་བའི་དགོངས་དོན་ཐོག་ བཟོ་བཤུ་མངམ་འོང་ནི་མེད་པའི་ ལུང་ཕྱོགས་ཚུ་ནང་
བཟོ་བཤུ་གཞི་རྟེན་ཡར་དྲག་གཏང་ནི་ལུ་ སེམས་ཤུགས་བསྐྱེད་བཅུག་དགོ། དཔེར་ན་ བཟོ་བཤུ་
ལེ་ཤ་འོང་ནི་མེད་པའི་ལུང་ཕྱོགས་ཚུ་ནང་ སེམས་ཤུགས་ཀྱི་འབྲུས་ཚུ་མངམ་སྡེ་སྤོང་དགོ།

༡.༤ གནས་ཚད་དང་སྤུས་ཚད།

༡. འབྲུག་གཞུང་གིས་ རོ་འབྲུན་འབད་མི་ལེ་ཤ་འོང་ཐབས་ལུ་ གནས་སྤངས་ཚུ་བཟོ་སྡེ་ བཟོ་བཤུ་པ་ཚུ་ལུ་
ཞབས་རྟེན་ཡར་དྲག་གཏང་ཐབས་དང་ གདམ་ཁ་ལེགས་ཤོམ་བྱིན་དགོ།

༢. འོང་འབབ་འཛུགས་ཤོར་ནི་དང་ བཟོ་བཤུ་ལྷན་འབྲུས་ལམ་ལུགས་ཚུ་ འོག་སྤོང་འབད་ནི་ལས་བཀག་
ནི་ དེ་ལས་ ཞབས་རྟེན་གི་འབྲུས་བྱིན་ནི་གི་ལམ་ལུགས་ ཡར་དྲག་གཏང་ནི་ལུ་ འབྲུག་གཞུང་གིས་
བཟོ་བཤུ་ཚོང་ལས་ཀྱི་དོན་ལུ་ ཡོངས་འབྲེལ་ལམ་ལུགས་བཟོ་དགོཔ་པའི་ཁར་ ཚོག་ཐམ་དང་ དདུལ་
བགོ་བཟམ་འབད་ནི་ དེ་ལས་ འོང་འབབ་ཀྱི་ཁྲལ་བཏབ་ནི་ལ་སོགས་པའི་ ལག་ལེན་གོང་འཕེལ་འབྲེལ་
མཐུན་བཟོ་དགོ།

3. To achieve excellence in standard and quality of tourism facilities and services, the TCB in collaboration with relevant stakeholders shall establish certification systems and standards.
4. To ensure safety of tourist, appropriate mechanisms shall be developed and implemented.
5. To ensure access to timely and quality health services all tourists will be encouraged to have travel / health insurance.
6. The TCB in collaboration with relevant stakeholders shall devise standard systems for crisis and emergency preparedness, management and response.
7. To promote excellence and professionalism in the delivery of services by guides, tour operators, hoteliers and other tourism service providers, the TCB in collaboration with relevant stakeholders shall ensure compliance to standards and code of ethics.
8. The RGOB shall implement regulations to discourage unhealthy growth and development in tourism industry.
9. The TCB in collaboration with relevant stakeholders shall prevent any form of exploitation including that of vulnerable groups, women and children in the sector and tourism facilities and establishments.

- 3. བཟོ་བཤུ་མཐུན་སྲུང་དང་ཞབས་ཏྲིག་ཚུ་གི་ གནས་ཚད་དང་སྤྲུལ་ཚད་ནང་ མཚོག་ཏུ་འཐོབ་ནི་དོན་ ལུ་ འབྲུག་བཟོ་བཤུ་ཚོགས་སྡེ་དང་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་ཚུ་མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ རོ་སྤྱོད་ལས་ལུགས་དང་ གནས་ཚད་གཞི་གཙུགས་འབད་དགོ།
- 4. བཟོ་བཤུ་ཚུ་གི་ ཉེན་སྲུང་ངེས་བརྟན་བཟོ་ཐབས་ལུ་ འོས་འབབ་ལྡན་པའི་ཐབས་ལམ་ཚུ་བཟོ་སྡེ་ ལག་ ལེན་འཐབ་དགོ།
- 5. ཏུས་ཐོག་དང་ སྤྲུལ་ཚད་ཅན་གྱི་ གསོ་བའི་ཞབས་ཏྲིག་ཐོབ་ཚུགས་པ་ ངེས་བརྟན་བཟོ་ནི་དོན་ལས་ བཟོ་བཤུ་ལམ་ག་ར་ལུ་ ལམ་འགྲུལ་གསོ་བའི་ཉེན་བཙོལ་འབད་ནི་ལུ་ སེམས་ལྷགས་བྱིན་དགོ།
- 6. འབྲུག་བཟོ་བཤུ་ཚོགས་སྡེ་གི་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་ཚུ་དང་མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ ཚབས་ཆེན་དང་སློ་བུར་ གྲུ་སྡེ་གི་ རེ་ལས་ འཛིན་སྲྀང་དང་གདོང་ལེན་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ གནས་ཚད་ཅན་གྱི་ཐབས་ཤེས་དང་ གནས་ སྐབས་ཚུ་བཏོན་དགོ།
- 7. ལམ་སྟོན་པ་དང་ བཟོ་བཤུ་ལག་ལེན་པ་ ཟུང་བཟུགས་མི་ བཟོ་བཤུ་གི་ཞབས་ཏྲིག་སྤོང་མི་གཞན་ ཚུ་གིས་ ཞབས་ཏྲིག་སྤོང་ནི་དོན་ མཚོག་ཏུ་དང་ཁྱད་རིག་གོང་འཕེལ་གཏང་ནི་ལུ་ འབྲུག་བཟོ་བཤུ་ ཚོགས་སྡེ་གིས་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་ཚུ་དང་མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ གནས་ཚད་དང་ཀུན་སྤོང་རྣམ་གཞག་ལུ་ རོས་ལེན་ཡོད་པ་ངེས་བརྟན་བཟོ་དགོ།
- 8. འབྲུག་གཞུང་གིས་ བཟོ་བཤུ་ལས་སྡེ་ནང་ ཕན་ཐོག་མེད་པའི་ གོང་འཕེལ་གྱི་ལས་སྐྱེ་འབད་མི་བཟུག་ རི་ལུ་ ཞིམས་ལུགས་ཚུ་ ལག་ལེན་འཐབ་དགོ།
- 9. འབྲུག་བཟོ་བཤུ་ཚོགས་སྡེ་གིས་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་ཚུ་དང་མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ ལས་སྡེ་ནང་ཉེན་ལ་ བྱུང་སྲིད་པའི་ སྡེ་ཚན་བརྩིས་ཏེ་ ཞམ་སྲུ་དང་ཨ་ལུ་ རེ་ལས་ བཟོ་བཤུ་གི་མཐུན་སྲུང་དང་གཙུག་སྡེ་ ཚུ་ལུ་ ལོག་སྤོང་འབད་ནི་ལས་ བཀག་ཐབས་འབད་དགོ།

7.7 Human Resource Development

1. The RGOB shall encourage and facilitate development of professional and competent work force and the availability of skilled workforce in the industry as per existing laws.
2. The TCB in collaboration with relevant stakeholders shall develop human resource development plans and action to address skills gap and training needs.
3. The TCB in collaboration with relevant stakeholders shall ensure professional quality of institutions providing training in tourism through development of quality assurance mechanisms.

7.8 Partnerships and Collaborations

1. The RGOB shall promote partnerships and cooperation on tourism:
 - a) With other countries and international organisations.
 - b) At national, regional and community level.
2. The TCB in collaboration with relevant stakeholders shall strengthen and support relevant stakeholders, tourism associations and networks.
3. The RGOB shall promote public-private partnerships in tourism.

ཧ.ཧ མི་སྡོལ་བས་གོང་འཕེལ།

1. འབྲུག་གཞུང་གིས་ ད་སྡོལ་ཡོད་པའི་ཁྲིམས་ལུགས་དང་འབྲེལ་ བལྟ་བཤལ་ལས་སྡེ་ནང་ ལྷན་རིག་གོང་འཕེལ་དང་དོ་འགྲན་ཅན་དེ་ལས་ རིག་རྩལ་ཅན་གྱི་ལས་མི་ལངས་བཟོ་ནི་ལུ་ སེམས་ཤུགས་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་དགོ།
2. འབྲུག་བལྟ་བཤལ་ཚོགས་སྡེ་གིས་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་ཚུ་དང་མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ མི་སྡོལ་བས་གོང་འཕེལ་འཆར་གཞི་བཟོ་སྡེ་ རིག་རྩལ་གྱི་གནད་དོན་སེལ་ཐབས་དང་ དགོས་མཁོའི་སྤྱོད་བཟར་བྱིན་དགོ།
3. འབྲུག་བལྟ་བཤལ་ཚོགས་སྡེ་གིས་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་ཚུ་དང་མཉམ་འབྲེལ་འབད་དེ་ སྤྱི་ཚད་ཁས་ལེན་ཐབས་བྱས་གོང་འཕེལ་ཐོག་ལས་ བལྟ་བཤལ་ནང་ སྤྱོད་བཟར་སྡོད་མི་གཙུག་སྡེ་ཚུ་གིས་ ལྷན་རིག་སྤྱི་ཚད་དེས་བཟན་བཟོ་དགོ།

ཧ.4 མཉམ་སྡོལ་དང་ མཉམ་འབྲེལ།

1. འབྲུག་གཞུང་གིས་ བལྟ་བཤལ་ཚོང་ལུ་ལུ་མཉམ་སྡོལ་དང་མཉམ་འབྲེལ་གོང་འཕེལ་གཏང་དགོ།
ཀ༽ རྒྱལ་ཁབ་གཞན་དང་ རྒྱལ་སྤྱིའི་ལས་ཚོགས་དང་གཅིག་ཁར།
ཁ༽ རྒྱལ་ཡོངས་དང་ལུང་ཕྱོགས་ དེ་ལས་ མི་སྡེའི་གནས་ཚད་ནང་།
2. འབྲུག་བལྟ་བཤལ་ཚོགས་སྡེ་གིས་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་ཚུ་དང་མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་དང་ བལྟ་བཤལ་ཚོགས་སྡེ་ དེ་ལས་ འབྲེལ་མཐུན་ཚུ་སྤྱི་བཟོ་ནི་དང་ རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་དགོ།
3. འབྲུག་གཞུང་གིས་ བལྟ་བཤལ་ནང་ མི་མང་སྐར་སྡེ་མཉམ་སྡོལ་ཡར་འཕེལ་གཏང་དགོ།

7.9 Inclusive and Integrated Tourism

1. The TCB in collaboration with relevant stakeholders shall promote inclusive and integrated tourism through:
 - a) Enhancement of opportunities and broader participation for women, youths and persons with disabilities in tourism activities as tourists as well as service providers.
 - b) Promote mainstreaming of gender issues in the policies, plans and programmes as per relevant laws.

ཡ.༧ གུན་ཚང་དང་གཅིག་སྦྲིལ་བལྟ་བཤལ།

༡ འབྲུག་བལྟ་བཤལ་ཚོགས་སྡེ་གིས་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་ཚུ་དང་ མཉམ་འབྲེལ་འབད་དེ་ འོག་ལུ་
བཀོད་ཡོད་མིའི་ཐོག་ལས་གུན་ཚང་དང་གཅིག་སྦྲིལ་བལྟ་བཤལ་གོང་འཕེལ་གཏང་དགོས་འདི་ཡང་།

༡༽ ཨམ་སྲུ་དང་ན་གཞོན་ དེ་ལས་ དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ བལྟ་བཤལ་ལས་སྡེ་ཚུ་
ནང་ བལྟ་བཤལ་པ་དང་ ཞབས་ཏྲོག་སྲོད་མི་སྡེ་ བཅའ་མར་གཏོགས་མིའི་གོ་སྐབས་ཚུ་
ལྷན་ཐབས་འབད་ནི།

༢༽ འབྲེལ་ཡོད་བཅའ་ཁྲིམས་དང་འཁྲིལ་ སྲིད་བྱུས་དང་འཆར་གཞི་ དེ་ལས་ ལས་རིམ་ཚུ་
ནང་པོ་མོ་འདྲ་མཉམ་གྱི་གནད་དོན་ཚུ་ གཙོ་བོ་ཅིག་སྟེ་ཡར་དྲག་གཏང་ནི།

8 Role of Stakeholders

A responsible collaborative approach will enable promotion of tourism that is economically viable, environmentally sustainable and culturally acceptable. The implementation of the policy will be a shared responsibility. Every stakeholder including the visitor, comprising of the following but not limited to:

Stakeholder Type	Role in delivering Sustainable Tourism
Role of Government	<ul style="list-style-type: none"> • Position tourism in country's development agenda and government priorities • Facilitate and encourage inclusion of tourism in sector policies and plans • Create enabling conditions to facilitate tourism development; consistent with the national security priorities and policies • Consider enactment of tourism legislation to implement policy; • Provide adequate budget provisions and human resource for tourism development and promotion. • Uphold High value Low volume tourism policy
Role of Central Agencies	<ul style="list-style-type: none"> • Facilitate and support tourism development initiatives. • Consider tourism in policies and development plans • Facilitate in providing services related to tourism. • Support infrastructure planning and development. • Regulate tourism in line with existing laws, rules and regulations

<p>Role of Private Sector</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Invest in the tourism and hospitality industry • Ensure safety, security and health of all visitors • Operate business according to appropriate standards and code of ethics • Involve local communities in the tourism industry by establishing partnership ventures • Integrate economic, social, cultural and environmental sustainability issues in business development and operation
<p>Role of Local Government</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Support integration of tourism initiatives in the LG plans. • Undertake tourism plans and programs in consultation with TCB. • Facilitate in providing services related to tourism • Facilitate and support monitoring of tourism facilities and services
<p>Role of Communities</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Organise and take active participation in tourism • Promote sustainable tourism development which enhances the local environment and culture of the area. • Represent and communicate local community interests. • Enter into partnerships with investors in tourism businesses and facilities
<p>Role of CSOs</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Facilitate development and implementation of tourism related plans and program in partnerships and collaboration with TCB. • Support strategic planning and development • Capacity building and provision of expertise

<p>Role of Tourists / Visitors</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Act in a manner that respects the local culture, values, laws, traditions and protection of nature. • Support our local economy. • Be a responsible guest
<p>Role of Individual Bhutanese</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Respect and support the national tourism policy • Be brand ambassador for Tourism Bhutan and uphold the objectives of the national tourism goals.
<p>Role of Media</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tourism awareness program to the population at large. • Promotion of domestic tourism through familiarization trips and press reports on different places of tourist attractions. • Provide important link to national public relations efforts • Portray a positive image of Bhutan as a tourism destination
<p>Education and Training Institutes</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Knowledge gathering and dissemination • Capacity building and training • Create awareness on Tourism Policy
<p>Tourism Sector Associations</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Facilitate development and implementation of tourism related plans and program in partnerships and collaboration with TCB. • Engaging in strategic planning and development • Facilitate in providing services related to tourism. • Monitoring

<p>བལྟ་བཤམ་པ/ ལྟ་སྐོར་པ་ཚུ་གི་ ལྟ་འགན།</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ས་གནས་ཀྱི་ལམ་སྲོལ་ བརྩེ་མཐོང་ ཇི་མས་ལུགས་དང་ སྲར་སྲོལ་ཚུ་ལུ་ གུས་ཞབས་འབད་དགོས་དང་ རང་བཞིན་གནས་སྤངས་ཚུ་ ཉམས་སྲུང་འབད་ནི། • ས་གནས་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་ལུ་ རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་ནི། • འགན་ཁུར་ཅན་གྱི་ མཚོན་མོ་འབད་ནི།
<p>འབྲུག་མི་རི་རྒྱུ་ གི་ལྟ་འགན།</p>	<ul style="list-style-type: none"> • རྒྱལ་ཡོངས་བལྟ་བཤམ་སྲིད་བྱུས་ལུ་ རྒྱབ་སྐྱོར་དང་ གུས་ཞབས་འབད་ནི། • འབྲུག་བལྟ་བཤམ་གྱི་ རོ་ཚབ་མིང་གནས་འབད་དེ་ རྒྱལ་ཡོངས་བལྟ་བཤམ་དམིགས་ལུ་ལུ་ རོ་ཚབ་ལེན་འབད་ནི།
<p>བདེ་བརྒྱུད་པའི་ ལྟ་འགན།</p>	<ul style="list-style-type: none"> • མི་མང་ལུ་ བལྟ་བཤམ་སྐོར་ལས་ གོ་བ་བདེ་སྲོད་ལས་རིམ་ཚུ་བཟོ་ནི། • གོ་མས་འདྲིས་ལྟ་སྐོར་དང་ བལྟ་བཤམ་ཚུ་གི་ ཡིད་ཁར་འོང་བའི་ ས་གོ་མ་འདྲམ་ཚུ་གི་སྐོར་ལས་ གནས་ཚུལ་གསར་བཏོན་ཐོག་ལུ་ རང་འཁོད་ཀྱི་ བལྟ་བཤམ་གོང་འཕེལ་གཏང་ནི། • རྒྱལ་ཡོངས་མི་མང་མཉམ་འབྲེལ་བརྩོན་ཤུགས་ལུ་ གལ་གནད་ཅན་ཅིག་སྟེ་ བརྩེ་འཛོག་བརྒྱུད་ནི། • འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་འདི་ བལྟ་བཤམ་གྱི་ས་ཁོངས་ཅིག་སྟེ་ མིང་གཏང་ལེགས་ཤོམ་བཏོན་ནི།
<p>ཤེས་ཡོན་དང་ སྲོད་བདེ་སྲེལ་ ཁང་།</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ཤེས་བྱ་བསྐྱེད་དང་ དར་ཁུབ། • ཚུམ་གས་ལྷན་གོང་འཕེལ་དང་ སྲོད་བདེ་སྲེལ། • བལྟ་བཤམ་སྲིད་བྱུས་ཀྱི་ གོ་བདེ་སྲོད་ནི།
<p>བལྟ་བཤམ་ ལས་སྟེ་ཚོགས་ པ།</p>	<ul style="list-style-type: none"> • འབྲུག་བལྟ་བཤམ་ཚོགས་སྟེ་དང་ མཉམ་སྲེལ་དང་མཉམ་འབྲེལ་འབད་དེ་ བལྟ་བཤམ་དང་འབྲེལ་བའི་འཆར་གཞི་དང་ ལས་རིམ་ཚུ་ ལག་ལེན་འབབ་ནི་དང་ གོང་འཕེལ་ལྷན་ཐབས་འབད་ནི། • མཁས་རིག་འཆར་གཞི་དང་ གོང་འཕེལ་ནང་བཅའ་མར་གཏོགས་ནི། • བལྟ་བཤམ་དང་འབྲེལ་བའི་ ཞབས་རྟོག་ཚུ་སྲོད་ནི་ལུ་ ལྷན་ཐབས་འབད་ནི། • ལྟ་རྟོག།

<p>Tour operators</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Support implementation of the policy, plans and programs. • Uphold High value Low volume tourism policy • Operate business according to appropriate standards and code of ethics • Ensure safety, security and health of all visitors • Involve local communities in the tourism industry by establishing partnership ventures • Integrate economic, social, cultural and environmental sustainability issues in business development and operation • Promote and conduct ethical business practices
<p>Hoteliers</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Support implementation of the policy, plans and programs. • Uphold High value Low volume tourism policy • Operate business according to appropriate standards and code of ethics • Ensure safety, security and health of all visitors • Involve local communities in the tourism industry by establishing partnership ventures • Integrate economic, social, cultural and environmental sustainability issues in business development and operation • Promote and conduct ethical business practices

<p>བཟོ་བཤམ་ལག་ལེན་པ།</p>	<ul style="list-style-type: none"> • སྤྲོད་བྱུང་དང་འཆར་གཞི་ རྟོག་ལས་ ལས་རིམ་ཚུ་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་ནང་ རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་ནི། • རིན་ཐང་ཆེ་བ་དང་ རྒྱངས་ཁ་ཉུང་བའི་ བཟོ་བཤམ་རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་ནི། • འོས་འབབ་ལྡན་པའི་ གནས་ཚད་དང་ ཀུན་སྲོད་རྣམ་གཞག་དང་འཇམ་ཚུ་ ཚོང་ལུ་འབད་ནི། • ལྷ་སྐྱོར་པ་ག་ར་གི་ ཉེན་སྲུང་དང་སྲུང་སྐྱོབ་ རྟོག་ལས་ འཕྲོད་བསྟེན་ཚུ་ རེས་བཟན་བཟོ་ནི། • མཉམ་འབྲེལ་ཚོང་ལུ་ གཞི་བཙུགས་འབད་དེ་ བཟོ་བཤམ་ལས་སྡེ་ནང་ ས་གནས་ཀྱི་མི་སྡེ་ཚུ་ འབྲེལ་གཏོགས་འབད་ནི། • ཚོང་ལུ་གོང་འཕེལ་དང་ ལག་ལེན་ནང་ དཔལ་འབྱོར་དང་ མི་སྡེ་ རྟོག་ལས་ ལམ་སྲོལ་དང་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ ཡུན་བརྟན་གྱི་གནད་དོན་ཚུ་ གཅིག་སྒྲིལ་བཟོ་ནི། • ཚུལ་མཐུན་གྱི་ཚོང་ལུ་ལག་ལེན་འགོ་འདྲེན་འཐབ་ནི་དང་ ཡར་འཕེལ་གཏང་ནི།
<p>ཟབ་ཁང་པ།</p>	<ul style="list-style-type: none"> • སྤྲོད་བྱུང་དང་འཆར་གཞི་ རྟོག་ལས་ ལས་རིམ་ཚུ་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་ནང་ རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་ནི། • རིན་ཐང་ཆེ་བ་དང་ རྒྱངས་ཁ་ཉུང་བའི་ བཟོ་བཤམ་ལུ་རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་ནི། • འོས་འབབ་ལྡན་པའི་གནས་ཚད་དང་ ཀུན་སྲོད་རྣམ་གཞག་དང་འཇམ་ཚུ་ ཚོང་ལུ་ལག་ལེན་འཐབ་ནི། • ལྷ་སྐྱོར་པ་ག་ར་གི་ ཉེན་སྲུང་དང་སྲུང་སྐྱོབ་ རྟོག་ལས་ འཕྲོད་བསྟེན་ཚུ་ རེས་བཟན་བཟོ་ནི། • མཉམ་འབྲེལ་ཚོང་ལུ་གཞི་བཙུགས་འབད་དེ་ བཟོ་བཤམ་ལས་སྡེ་ནང་ ས་གནས་ཀྱི་མི་སྡེ་ཚུ་ འབྲེལ་གཏོགས་འབད་བཙུག་ནི། • ཚོང་ལུ་གོང་འཕེལ་དང་ལག་ལེན་ནང་ དཔལ་འབྱོར་དང་མི་སྡེ་ རྟོག་ལས་ ལམ་སྲོལ་དང་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ ཡུན་བརྟན་གྱི་གནད་དོན་ཚུ་ གཅིག་སྒྲིལ་བཟོ་ནི། • ཚུལ་མཐུན་གྱི་ ཚོང་ལུ་ལག་ལེན་འགོ་འདྲེན་འཐབ་ནི་དང་ ཡར་འཕེལ་གཏང་ནི།

<p>Guides</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Support implementation of the policy, plans and programs. • Uphold High value Low volume tourism policy • Ensure safety, security and health of all visitors • Conduct oneself according to appropriate standards and code of ethics • Promote and conduct ethical business practices
<p>Other Tourism Service Providers</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Support implementation of the policy, plans and programs. • Uphold High value Low volume tourism policy • Operate business according to appropriate standards and code of ethics • Ensure safety, security and health of all visitors • Involve local communities in the tourism industry by establishing partnership ventures • Integrate economic, social, cultural and environmental sustainability issues in business development and operation • Promote and conduct ethical business practices

<p>ལམ་སྟོན་པ།</p>	<ul style="list-style-type: none"> • སྤྱི་བུས་དང་འཆར་གཞི་ ཇེ་ལས་ ལས་རིམ་ཚུ་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་ནང་ རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་ནི། • སྤོ་ཐང་ཆེ་བ་དང་ རྒྱངས་ཁ་ཉུང་བའི་ བལྟ་བཤམ་རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་ནི། • ལྷ་སྐོར་པ་ག་ར་གི་ ཉེན་སྲུང་དང་སྲུང་སྐྱོབ་ ཇེ་ལས་ འཕྲོད་བསྟེན་ཚུ་ རེས་བརྟན་བཟོ་ནི། • འོས་འབབ་ལྷན་པའི་གནས་ཚད་དང་ གུན་སྐྱོད་ནམ་གཞག་དང་འཁྲིལ་ བྱ་སྐྱོད་ལེགས་ཤོམ་བརྟོན་ ལྟེ། • རྒྱལ་མཐུན་གྱི་ཚོང་ལཱ་ལག་ལེན་འགོ་འདྲེན་འཐབ་ནི་དང་ ཡར་འཕེལ་གཏང་ནི།
<p>བལྟ་བཤམ་གྱི་ ཞབས་རྟོག་སྐྱོད་ མི་གཞན།</p>	<ul style="list-style-type: none"> • སྤྱི་བུས་དང་འཆར་གཞི་ ཇེ་ལས་ ལས་རིམ་ཚུ་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་ནང་ རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་ནི། • སྤོ་ཐང་ཆེ་བ་དང་ རྒྱངས་ཁ་ཉུང་བའི་ བལྟ་བཤམ་རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་ནི། • འོས་འབབ་ལྷན་པའི་གནས་ཚད་དང་ གུན་སྐྱོད་ནམ་གཞག་དང་འཁྲིལ་ ཚོང་ལཱ་ལག་ལེན་འཐབ་ནི། • ལྷ་སྐོར་པ་ག་ར་གི་ ཉེན་སྲུང་དང་སྲུང་སྐྱོབ་ ཇེ་ལས་ འཕྲོད་བསྟེན་ཚུ་ རེས་བརྟན་བཟོ་ནི། • མཉམ་འབྲེལ་ཚོང་ལཱ་གཞི་བརྩམས་འབད་དེ་ བལྟ་བཤམ་ལས་སྡེ་ནང་ ས་གནས་གྱི་མི་སྡེ་ཚུ་ འབྲེལ་གཏོགས་འབད་བརྩམ་ནི། • ཚོང་ལཱ་གོང་འཕེལ་དང་ལག་ལེན་ནང་ དཔལ་འབྱོར་དང་མི་སྡེ་ ཇེ་ལས་ ལམ་སྟོན་དང་མཐའ་ འཁོར་གནས་སྲུངས་ ཡུན་བརྟན་གྱི་གནད་དོན་ཚུ་ གཅིག་སྒྲིལ་བཟོ་ནི། • རྒྱལ་མཐུན་གྱི་ ཚོང་ལཱ་ལག་ལེན་འགོ་འདྲེན་འཐབ་ནི་དང་ ཡར་འཕེལ་གཏང་ནི།

9 Formulation, coordination and implementation

- TCB shall lead the implementation of this policy in collaboration with other stakeholders.
- All tourism related initiatives by sectors shall be undertaken in consultation with TCB.
- All tourism related initiatives by the private sector shall be routed and endorsed by TCB.
- The TCB in collaboration with relevant agencies, Local Governments, and sector associations shall implement this policy.
- An action plan will be developed to implement this policy and implementation shall be undertaken with support of the government.

10 Monitoring and Evaluation

- The TCB in collaboration with partner agencies and stakeholder shall implement this policy and regular monitoring and evaluation of the implementation shall be undertaken.
- The monitoring and evaluation of the policy shall be based on the implementation of the action plan developed by the TCB
- The TCB shall conduct periodic monitoring and evaluation of plans, programs and policies related to tourism.

༩ བསྐྱོགས་བཀོད་འགོ་འདྲན་དང་ ལག་ལེན།

- འབྲུག་བཟོ་བཤུ་ཚོགས་སྡེ་གིས་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་གཞན་དང་མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ སྤྱི་བཤུ་འདི་ལག་ལེན་འཐབ་ནིའི་ ལྷ་མིང་འབད་དགོ།
- ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་ བཟོ་བཤུ་དང་འབྲེལ་བའི་ལས་རིམ་ཚུ་ འབྲུག་བཟོ་བཤུ་ཚོགས་སྡེ་དང་ གོས་བསྐྱོན་ཐོག་འབད་དགོ།
- སྤྱི་བཤུ་ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་ བཟོ་བཤུ་དང་འབྲེལ་བའི་ལས་རིམ་ཚུ་ བཟོ་བཤུ་ཚོགས་སྡེ་བརྒྱུད་དེ་ ཆ་འཇོག་འབད་དགོ།
- འབྲུག་བཟོ་བཤུ་ཚོགས་སྡེ་གིས་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་དང་ ས་གནས་གཞུང་ དེ་ལས་ ཚོགས་སྡེ་ཚུ་དང་ མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ སྤྱི་བཤུ་འདི་ལག་ལེན་འཐབ་དགོ།
- སྤྱི་བཤུ་ལག་ལེན་འཐབ་ནི་ལུ་ དང་ལེན་འཆར་གཞི་བཟོ་ནི་དང་ ལག་ལེན་འདི་ཡང་ གཞུང་གི་རྒྱབ་སྐྱོར་ཐོག་ལས་འབད་དགོ།

༡༠ ལྷ་རྟོག་དང་དབྱེ་ཞིབ།

- འབྲུག་བཟོ་བཤུ་ཚོགས་སྡེ་གིས་ མཉམ་སྦྲེལ་ལས་སྡེ་དང་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ སྤྱི་བཤུ་འདི་ལག་ལེན་དང་ ཏུས་རྒྱུན་བརྟག་ཞིབ་ དེ་ལས་ལག་ལེན་གྱི་དབྱེ་ཞིབ་ འགན་དབང་ལེན་དགོ།
- སྤྱི་བཤུ་གྱི་ལྷ་རྟོག་དང་བརྟག་ཞིབ་དེ་ འབྲུག་བཟོ་བཤུ་ཚོགས་སྡེ་གིས་བཟོ་མི་ དང་ལེན་འཆར་གཞི་དང་འབྲེལ་འབད་དགོ།
- འབྲུག་བཟོ་བཤུ་ཚོགས་སྡེ་གིས་ བཟོ་བཤུ་དང་འབྲེལ་བའི་སྤྱི་བཤུ་དང་ལས་རིམ་ དེ་ལས་ འཆར་གཞི་ཚུ་ ཏུས་མཚམས་སྡེ་ ལྷ་རྟོག་དང་བརྟག་ཞིབ་འབད་དགོ།

11 Amendment

- This Policy will come into force from 22nd Day of the 11th Month of the Male Iron Rat Year of the Bhutanese calendar, corresponding to the 5th day of first month of the year 2021 and remain in force until superseded or amended.
- The TCB in collaboration with other relevant agencies shall review this policy at least once every five years and revise if necessary.
- In the event of conflict of interpretation of any part of this policy, the TCB shall be the authority to interpret the provisions of the Policy which shall be final and binding.

༡༡ འཕྲི་སྒྲོན།

- སྲིད་བྱུས་འདི་རང་ལུགས་གནམ་ལོ་ལྷགས་པོ་བྱི་ལོ་ ༣༡༡༡པའི་ཚེས་༢༢ལུ་འཇམ་ སྲི་ཚེས་༢༠༢༡ལྷོ་༡ པའི་ ཚེས་ ༥ ལས་འགོ་བཟུངས་སྟེ་ བསྟར་སྲོད་འབད་ནི་ཨིནམ་དང་དུས་མཚམས་ཡལ་བ་ཡང་ན་འཕྲི་སྒྲོན་མ་ འབདམ་ཚུན་ལག་ལེན་འབབ་ནི།
- འབྲུག་བལྟ་བཤམ་ཚོགས་སྡེ་གིས་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་ཚུ་དང་མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་ སྲིད་བྱུས་འདི་ ལོ་༥ གི་ནང་འཁོད་ལུ་ བསྐྱར་ཞིབ་ཚར་ལེ་འབད་དེ་ དགོས་མཁོ་དང་འབྲེལ་ བསྐྱར་བཟོ་འབད་དགོ།
- སྲིད་བྱུས་འདི་གི་ རོན་ཚན་ག་ཅི་ནང་འབད་རུང་ རོན་འབྲེལ་གྱི་ཉོགས་བཤམ་ལེ་ཐོན་པ་ཅིན་ འབྲུག་བལྟ་ བཤམ་ཚོགས་སྡེ་ལུ་ སྲིད་བྱུས་ཀྱི་དགོངས་དོན་ཚུ་ རོན་འབྲེལ་འབད་ནིའི་ དབང་ཚད་ཡོདཔ་བཞིན་དུ་ འདི་ལུ་མཐའ་དབྱེད་དང་ ཆ་གནམ་འབད་དགོ།

